YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu ensimmäinen jaosto)

24 päivänä lokakuuta 1997 *

Asiassa T-243/94,

British Steel plc, Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Lontoo, edustajinaan Richard Plender, QC, Englannin ja Walesin asianajajayhteisö, ja solicitor William Sibree, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Elvinger, Hoss ja Prussen, 15 Côte d'Eich,

kantajana,

jota tukevat

SSAB Svenskt Stål AB, Ruotsin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Tukholma, edustajinaan solicitorit John Boyce ja Philip Raven, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Elvinger, Hoss ja Prussen, 15 Côte d'Eich, ja

Det Danske Stålvalseværk A/S, Tanskan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Frederiksværk (Tanska), edustajanaan solicitor Jonathan Alex Lawrence, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Ernst Arendt, 8—10 rue Mathias Hardt,

väliintulijoina,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Nicholas Khan ja Ben Smulders, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jota tukevat

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään oikeudellisen yksikön johtaja Rüdiger Bandilla ja oikeudellinen neuvonantaja John Carbery, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Euroopan investointipankin lakiasiainosaston pääjohtaja Alessandro Morbilli, 100 boulevard Konrad Adenauer,

Italian tasavalta, asiamiehenään ulkoasiainministeriön diplomaattisten riita-asioiden osaston osastopäällikkö Umberto Leanza, avustajanaan valtionasiamies Pier Giorgio Ferri, prosessiosoite Luxemburgissa Italian suurlähetystö, 5 rue Marie-Adélaïde,

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään yhteisön oikeutta ja toimielimiä koskevan kansallisen koordinoinnin pääjohtaja Alberto Navarro González, avustajanaan aluksi valtionasiamies Gloria Calvo Díaz ja sittemmin valtionasiamies Luis Perez De Ayala Beccerril, prosessiosoite Luxemburgissa Espanjan suurlähetystö, 4—6 boulevard Emmanuel Servais, ja

Ilva Laminati Piani SpA, Italian oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Rooma, edustajinaan asianajaja Aurelio Pappalardo, Trapani, ja asianajaja Massimo Merola, Rooma, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Alain Lorang, 51 rue Albert 1er,

väliintulijoina,

jossa kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission 12.4.1994 tekemän päätöksen 94/258/EHTY, joka koskee tukia, jotka Espanja aikoo myöntää Corporación de la Siderurgia Integral -nimiselle (CSI) julkiselle integroidulle terästeollisuusyritykselle ja komission 12.4.1994 tekemän päätöksen 94/259/EHTY, joka koskee Italian julkisen alan terästeollisuusyrityksille (Ilva-terästeollisuuskonserni) myöntämiä tukia (EYVL L 112, s. 58 ja 64),

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti A. Saggio sekä tuomarit A. Kalogeropoulos, V. Tiili, A. Potocki ja R. M. Moura Ramos,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.2.1997 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Yhteisön säännökset

1 Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksessa (jäljempänä perustamissopimus) kielletään lähtökohtaisesti valtion tukien myöntäminen terästeollisuusyrityksille, sillä sen 4 artiklan c alakohdassa todetaan, että hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomina pidetään sekä sen vuoksi poistetaan ja kielletään tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin "valtioiden muodossa tai toisessa myöntämä tuki tai avustukset taikka määräämät erityismaksut".

2 Perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa todetaan seuraavaa:

"Kaikissa niissä tapauksissa, joista ei määrätä tässä sopimuksessa ja joissa komission päätös tai suositus osoittautuu tarpeelliseksi 2, 3 ja 4 artiklassa määrättyjen yhteisön tavoitteiden saavuttamiseksi hiilen ja teräksen yhteismarkkinoiden toiminnassa 5 artiklan mukaisesti, päätös voidaan tehdä tai suositus antaa sen jälkeen kun neuvoston yksimielinen puoltava lausunto on saatu ja neuvoa-antavaa komiteaa kuultu. Mahdollisesti sovellettavat seuraamukset määrätään samassa päätöksessä tai suosituksessa samaa menettelyä noudattaen."

3 Voidakseen vastata terästeollisuusalan rakenneuudistuksen edellyttämiin vaatimuksiin komissio nojautui perustamissopimuksen 95 artiklan edellä mainittuihin määräyksiin ottaakseen käyttöön 1980-luvun alusta lähtien yhteisön tukijärjestelmän, jonka nojalla voidaan myöntää terästeollisuudelle valtion tukea tietyissä tyhjentävästi luetelluissa tapauksissa. Tätä järjestelmää on muutettu useita kertoja terästeollisuuden suhdannevaikeuksiin vastaamiseksi. Näin ollen nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kysymyksessä olevana ajanjaksona voimassa oleva terästeollisuuden valtion tukea koskeva yhteisön säännöstö on sarjan viides ja se on vahvistettu yhteisön säännöistä valtion tuesta terästeollisuudelle 27.11.1991 tehdyllä komission päätöksellä nro 3855/91/EHTY (EYVL L 362, s. 57, jäljempänä tukisäännöstö). Sen perustelukappaleista ilmenee, että siinä, kuten aikaisemmassakin säännöstössä vahvistetaan yhteisön järjestelmä, joka on tarkoitettu kattamaan jäsenvaltioiden missä tahansa muodossa myöntämät erityiset tai muut tuet. Tässä säännöstössä ei hyväksytä toimintatukia eikä rakenneuudistustukia lakkauttamistukia lukuun ottamatta.

Riita-asian perustana olevat tosiseikat

4 Terästeollisuusalan taloudellisen tilanteen huonontumisen vuoksi komissio esitteli rakenneuudistussuunnitelman neuvostolle ja Euroopan parlamentille 23.11.1992 antamassaan tiedonannossa SEC(92) 2160 lopull., joka oli otsikoitu "Kohti terästeollisuuden kilpailukyvyn vahvistamista. Rakenneuudistuksen tarve". Tämä suunnitelma perustui siihen, että rakenteellisen ylikapasiteetin oli todettu jatkuvan ja sen pääasiallisena tarkoituksena oli vähentää tuotantokapasiteettia olennaisesti ja pysyvästi vähintään 19 miljoonalla tonnilla terästeollisuusyritysten vapaaehtoisen osallistumisen pohjalta. Tätä varten siinä määrättiin sosiaalialaa koskevista oheistoimenpiteistä sekä taloudellisista kannustimista yhteisön tuki mukaan lukien. Samalla komissio antoi tutkimustoimeksiannon Braun-nimiselle riippumattomalle asiantuntijalle, joka oli komission teollisuusasioita käsittelevän pääosaston entinen pääjohtaja ja jonka keskeisenä tehtävänä oli laatia luettelo terästeollisuussektoriin kuuluvien yritysten lakkauttamishankkeista edellä mainitussa tiedonannossa tarkoitettuna aikana, joka käsitti vuodet 1993—1995. Oltuaan yhteydessä noin 70 yrityksen johtajaan, Braun jätti 29.1.1993 kertomuksensa, jonka otsikkona oli "Parhaillaan tai tulevaisuudessa toteutettavat terästeollisuuden rakenneuudistukset".

5 Neuvosto hyväksyi 25.2.1993 tekemissään päätelmissä komission Braunin kertomuksen perusteella esittelemän ohjelman pääpiirteet tuotantokapasiteetin olennaiseksi vähentämiseksi. Terästeollisuuden pysyvää rakenneuudistusta oli helpotettava "ajallisesti rajoitetuilla oheistoimenpiteillä valtion tukien valvontaa koskevaa säännöstöä tarkasti noudattaen", ottaen huomioon valtion tukien osalta sen, että "komissio on vahvistanut soveltavansa tarkasti ja objektiivisesti tukisäännöstöä ja valvovansa, että mahdolliset poikkeukset, joita voidaan perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla ehdottaa neuvostolle, tukevat täysin tuotantokapasiteetin vähentämisponnistuksia. Neuvosto antaa nopeasti näitä ehdotuksia koskevan objektiivisiin kriteereihin perustuvan lausunnon".

6 Neuvosto ja komissio ovat tältä pohjalta todenneet 17.12.1993 tehtyyn neuvoston pöytäkirjaan liittyvässä yhteisessä julistuksessaan, jossa vedotaan neuvostossa saavutettuun kokonaisratkaisuun perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan mukaisen yksimielisen lausunnon antamiseksi valtion tuesta julkisille yrityksille, joihin kuuluvat Sidenor (Espanja), Sächsische Edelstahlwerke GmbH (Saksa), Corporación de la Siderurgia Integral (CSI, Espanja), Ilva (Italia), EKO Stahl AG (Saksa) ja Siderurgia Nacional (Portugali), että ne "[katsovat] että ainoa keino tervehdyttää yhteisön terästeollisuus niin, että se olisi kilpailukykyinen maailmanmarkkinoilla, [on] lopettaa lopullisesti julkiset tuet terästeollisuudelle ja lakkauttaa kannattamattomat laitokset. Antaen yksimielisen puoltavan lausunnon käsiteltävinään oleviin 95 artiklaan perustuviin ehdotuksiin neuvosto [toteaa], että tukisäännöstöä [— —] ja tukisäännöstön mukaisen hyväksymisen puuttuessa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohtaa on sovellettava tarkasti. Neuvosto julistaa 25.2.1993 tekemiensä päätelmien mukaisesti päättäneensä välttää kaikkia uusia 95 artiklan perusteella tehtäviä, yksittäisiä yrityksiä koskevia poikkeuksia, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta jokaisen jäsenvaltion oikeutta pyytää EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan mukaista päätöstä".

7 Neuvosto antoi 22.12.1993 perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla yksimielisen puoltavan lausuntonsa, joka koski edellä mainittujen tukien myöntämistä kyseessä olevien julkisten yritysten rakenneuudistukseen tai yksityistämiseen.

8 Helpottaakseen terästeollisuuden rakenneuudistusta komissio teki tältä oikeudelliselta ja tosiasialliselta pohjalta 12.4.1994 edellä mainitun neuvoston yksimielisen lausunnon saatuaan perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla kuusi erillistä päätöstä, joilla hyväksyttiin valtion tukia koskevien kriteerien vastaisten tukien myöntäminen ja sallittiin edellä mainitun tukisäännöstön perusteella se, että perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdasta poikettiin. Komissio hyväksyi näillä kuudella päätöksellä Saksan suunnitteleman valtion tuen EKO Stahl AG Eisenhüttenstadt -nimiselle terästeollisuusyritykselle (päätös 94/256/EHTY, EYVL L 112, s. 45), Portugalin suunnitteleman valtion tuen Siderurgia Nacional -nimiselle terästeollisuusyritykselle (päätös 94/257/EHTY, EYVL L 112, s. 52), Espanjan suunnitteleman valtion tuen Corporación de la Siderurgia Integral -nimiselle (CSI) julkiselle terästeollisuusyritykselle (päätös 94/258/EHTY, EYVL L 112, s. 58), Italian myöntämän tuen julkisen alan terästeollisuusyrityksille (Ilva-terästeollisuusryhmä) (päätös 94/259/EHTY, EYVL L 112, s. 64), Saksan suunnitteleman tuen Sächsische Edelstahlwerke GmbH Freital/Sachsen -nimiselle terästeollisuusyritykselle (päätös 94/260/EHTY, EYVL L 112, s. 71) ja Espanjan suunnitteleman tuen Sidenor-nimiselle erityisterästä tuottavalla yritykselle (päätös 94/261/EHTY, EYVL L 112, s. 77).

9 Näihin hyväksyntöihin liittyi neuvoston yksimielisen puoltavan lausunnon mukaisesti "velvoitteita, jotka vastaavat jalostamattoman teräksen osalta vähintään 2 miljoonan tonnin ja kuumalaminoidun teräksen osalta enintään 5,4 miljoonan tonnin nettokapasiteettivähennyksiä", komission neuvostolle ja Euroopan parlamentille 13.4.1994 antaman tiedonannon (KOM(94) 125 lopull.) mukaisesti, joka koski terästeollisuuden rakenneuudistusta koskevan välitilinpäätöksen vahvistamista ja tämän menettelyn konsolidoimiseksi tarkoitettujen ehdotusten tekemistä edellä mainittujen neuvoston 25.2.1993 tekemien päätelmien hengessä.

Oikeudenkäyntimenettely

10 Terästeollisuusyritys British Steel plc on vaatinut 27.6.1994 yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostamallaan kanteella CSI-yritystä koskevan 12.4.1994 tehdyn päätöksen 92/258/EHTY ja Ilva-konsernia koskevan samana päivänä tehdyn päätöksen 94/259/EHTY kumoamista perustamissopimuksen 33 artiklan nojalla.

11 Samanaikaisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa on nostettu kaksi muuta kannetta; Association des aciéries européennes indépendantes (EISA) nosti kanteen edellä mainituista 12.4.1994 tehdyistä kuudesta päätöksestä 94/256/EHTY—94/261/EHTY (asia T-239/94) ja Wirtschaftsvereinigung Stahl, Thyssen Stahl AG, Preussag Stahl AG ja Hoogovens Groep BV nostivat kanteen päätöksestä 94/259/EHTY, jolla hyväksyttiin valtion tuki Ilvaterästeollisuusryhmälle (asia T-244/94).

12 Nyt esillä olevassa asiassa neuvosto, Italian tasavalta, Espanjan kuningaskunta ja Ilva Laminati Piani SpA (jäljempänä Ilva) jättivät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 25.10., 11.11., 13.11. sekä 19.12.1994 väliintulohakemuksen, jossa ne pyysivät saada osallistua oikeudenkäyntiin vastaajan vaatimusten tueksi. SSAB Svenskt Stål AB ja Det Danske Stålvalseværk A/S jättivät puolestaan 8.12.1994 ja 15.12.1994 väliintulohakemuksen, jossa ne pyysivät saada osallistua oikeudenkäyntiin kantajan vaatimusten tueksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja hyväksyi nämä hakemukset 13.2.1995 ja 6.3.1995 antamillaan määräyksillä.

13 British Steel on vaatinut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 28.10.1994 jättämässään hakemuksessa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ryhtyy työjärjestyksen 64 artiklan 4 kohdan mukaisiin prosessinjohtotoimiin määräämällä, että komission on esitettävä Atkinsin komission pyynnöstä laatimat asiantuntijalausunnot, jotka liittyvät Ilva- ja CSI-yritysten rakenneuudistussuunnitelmien toteuttamismahdollisuuksiin ja ne näitä yrityksiä koskevat lausunnot, jotka Italian ja Espanjan on ollut riidanalaisten päätösten 4 artiklan perusteella annettava komissiolle kaksi kertaa vuodessa, jotta komissio voi valvoa näissä päätöksissä määrättyjen edellytysten noudattamista. Komission jätettyä 9.12.1994 huomautuksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti kantajalle, komissiolle ja Ilvalle kysymyksiä, joilla pyrittiin selvittämään ensinnäkin, oliko edellä mainittujen lausuntojen esittäminen tarpeen riidanalaisten päätösten lainmukaisuuden arvioinnin ja puolustautumisoikeuksien takaamisen kannalta ja toisaalta, olivatko näihin lausuntoihin sisältyvät tiedot luottamuksellisia, ja se kehotti väliintulijoita esittämään huomautuksensa kantajan vaatimuksesta. Kantaja, komissio ja Ilva vastasivat kysymyksiin ja väliintulijat jättivät huomautuksensa asetetussa määräajassa. Lisäksi komissio antoi 30.6.1995 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle luottamuksellisuutta koskevaan kysymykseen liittyen Atkinsin laatiman CSI-yritystä koskevan asiantuntijalausunnon, josta oli poistettu CSI:n luottamuksellisina pitämät

tiedot. Komissio selitti, että tämä lausunto oli laadittu SRI:n laatiman asiantuntijalausunnon perusteella eikä siihen siis sisältynyt samantyyppisiä yksityiskohtaisia analyysejä, kuin Atkinsin laatimaan Ilvaa koskevaan lausuntoon, jossa luottamuksellisten kaupallisten tietojen perusteella tutkittiin tämän yrityksen rakenneuudistusmahdollisuuksia, ja että tämän vuoksi tätä lausuntoa ei ollut mahdollista toimittaa siinä muodossa, että siitä olisi poistettu luottamukselliset tiedot. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että ennen prosessinjohtotoimia koskevan hakemuksen ratkaisemista oli aiheellista jatkaa oikeudenkäyntimenettelyä ja antoi tämän päätöksen tiedoksi kantajalle 20.7.1995 päivätyllä kirjeellä.

14 British Steel on vaatinut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 8.8.1995 jättämässään toisessa hakemuksessa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ryhtyy prosessinjohtotoimiin määräämällä, että komission on esitettävä Atkinsin Ilvasta laatima asiantuntijalausunto ja SRI:n CSI:stä laatima asiantuntijalausunto, joista tarvittaessa on poistettu näitä kahta yhtiötä koskevat luottamukselliset tiedot. Väliintulijoille varattiin mahdollisuus esittää huomautuksensa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että tätä toista hakemusta ei ollut syytä ratkaista oikeudenkäynnin silloisessa vaiheessa ja antoi tämän päätöksen tiedoksi kantajalle 26.10.1995 päivätyllä kirjeellä.

15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti 3.12.1996 komissiolle kysymyksiä, jotka liittyivät pääasiallisesti niihin tietoihin, joiden antamista kantaja toissijaisesti vaati ensimmäisessä prosessinjohtotoimiin ryhtymistä koskevassa hakemuksessaan siltä varalta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoisi asianmukaiseksi olla hyväksymättä sen vaatimusta, joka koski edellä mainittujen asiantuntijalausuntojen esittämistä, ja määrätä muista prosessinjohtotoimista. Komissio vastasi näihin kysymyksiin asetetussa määräajassa. Nämä vastaukset huomioon ottaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että sillä oli käytettävissä kaikki ne tarvittavat tiedot, joita se tarvitsi arvioidakseen kantajan esittämiä perusteita ja etteivät Atkinsin Ilvaa ja SRI:tä koskevat asiantuntijalausunnot eivätkä edellä mainittujen jäsenvaltioiden antamat lausunnot olleet tarpeen puolustautumisoikeuksien turvaamiseksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia. Asianosaiset ovat esittäneet huomautuksensa ja vastanneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin 25.2.1997 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

16 Kantaja ja sitä väliintulijana tukeva SSAB Svenskt Stål vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa 12.4.1994 tehdyt komission päätökset 94/258/EHTY ja 94/259/EHTY;

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

17 Väliintulijana oleva Det Danske Stålvalseværk vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa 12.4.1994 tehdyt komission päätökset 94/258/EHTY ja 94/259/EHTY;

— velvoittaa komission korvaamaan kaikki, myös väliintulijan oikeudenkäyntikulut.

18 Vastaaja ja sitä väliintulijoina tukevat neuvosto, Italian tasavalta ja Espanjan kuningaskunta vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen;

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

19 Ilva vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta ja/tai hylkää sen perusteettomana;

— velvoittaa kantajan korvaamaan kaikki, myös Ilvan oikeudenkäyntikulut.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet sekä niiden perustelut

20 British Steel korostaa olevansa perustamissopimuksen 33 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettu yritys, jota riidanalaiset päätökset koskevat: näillä päätöksillä hyväksyttiin etujen myöntäminen sen kanssa kilpaileville yrityksille. Tämän vuoksi se kiistää Ilvan esittämän väitteen, jonka mukaan edellä mainitut kuusi 12.4.1994 tehtyä komission päätöstä muodostaisivat neuvostossa tehtyyn poliittiseen sovitteluratkaisuun perustuvan jakamattoman kokonaisuuden ja että tästä syystä nyt esillä olevaa vain kahden päätöksen kumoamista koskevaa kannetta ei voitaisi tutkia, koska näiden kahden päätöksen mahdollinen kumoaminen aiheuttaisi kaikkein korkeimmalla tasolla tehtyyn poliittiseen sopimukseen sellaisen muutoksen, jota ei voida hyväksyä. Tällä perustelulla ei ole merkitystä varsinkaan tutkittavaksi ottamisen kannalta, koska kantajan oikeutta riitauttaa kysciset kaksi päätöstä, joiden se katsoo koskevan itseään suoraan ja erikseen, ei voida asettaa kyseenalaiseksi vain sillä perusteella, että riidanalaiset päätökset ja komission samassa yhteydessä tekemät muut päätökset liittyvät poliittisesti toisiinsa.

21 Ilva puolestaan myöntää ensinnäkin, ettei sillä väliintulijana ole oikeutta esittää oikeudenkäyntiväitettä nyt esillä olevassa asiassa, koska komissio ei kirjallisen käsittelyn kuluessa ole tällaista väitettä esittänyt. Se muistuttaa kuitenkin, että työjärjestyksen 113 artiklan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi milloin tahansa omasta aloitteestaan tutkia, onko asia jätettävä tutkimatta ehdottoman prosessinedellytyksen puuttumisen vuoksi ja tästä syystä sen on tutkittava Ilvan esittämät väitteet ja niiden perustelut.

22 Tässä tapauksessa kaksi British Steelin riitauttamaa päätöstä ovat yhteisön terästeollisuuden rakenneuudistuksen kannalta tärkeä osa neuvostossa tehtyä poliittista kokonaisratkaisua. Nyt esillä oleva kanne on tästä syystä jätettävä tutkimatta, koska siinä ei ainoastaan kiistetä niitä perusteita, jotka komissio esitti arvioidessaan kahdella riidanalaisella päätöksellä hyväksyttyjen tukien myöntämisedellytyksiä, vaan siinä myös asetetaan kyseenalaiseksi yhteisön tasolla tehdyn sellaisen poliittisen sopimuksen perusta, joka on laillisesti vahvistettu kuudella 12.4.1994 tehdyllä komission päätöksellä. Yhden tai useamman kyseisen päätöksen mahdollisella kumoamisella muutetaan neuvostossa saavutettua poliittista sovitteluratkaisua. Tästä seuraa Ilvan mukaan, että vain sellainen kanne, jolla kantaja riitauttaa kaikki kuusi päätöstä, voidaan tutkia.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

23 Ennen väliintulija Ilvan esittämän prosessinedellytyksen puuttumista koskevan väitteen tutkimista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi arvioida tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä työjärjestyksen perusteella.

24 Väliintulokirjelmässä saadaan esittää vain jonkun asianosaisen esittämiä vaatimuksia tukevia vaatimuksia (EHTY:n tuomioistuimen perussäännön 34 artiklan toinen kohta ja 46 artiklan ensimmäinen kohta). Lisäksi väliintulijan on hyväksyttävä asia sellaisena kuin se on väliintulohetkellä (työjärjestyksen 116 artiklan 3 kohta).

25 Vastaaja ei ole esittänyt tätä prosessinedellytyksen puuttumista koskevaa väitettä kirjallisessa menettelyssä. Tästä seuraa, että väliintulijana oleva Ilva ei voi esittää

prosessinedellytyksen puuttumista koskevaa väitettä ja että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei ole velvollisuutta tutkia sen tältä osin esittämiä perusteita (ks. tästä asia C-313/90, CIRFS ym. v. komissio, tuomio 24.3.1993, Kok. 1993, s. I-1125).

26 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi kuitenkin työjärjestyksen 113 artiklan nojalla milloin tahansa omasta aloitteestaan tutkia, onko asia jätettävä tutkimatta ehdottoman prosessinedellytyksen puuttumisen vuoksi, myös silloin, kun väliintulija on esittänyt tätä koskevan väitteen (ks. yhdistetyt asiat C-305/86 ja C-160/87, Neotype Techmashexport v. komissio, tuomio 11.7.1990, Kok. 1990, s. I-2945 ja asia C-225/91, Matra v. komissio, tuomio 15.6.1993, Kok. 1993, s. I-3203).

27 Asia voidaan jättää tutkimatta ehdottoman prosessinedellytyksen puuttumisen perusteella vain silloin, kun perustamissopimuksen 33 artiklan toisen kohdan perusteella nostetun kanteen tutkittavaksi ottamisen olennainen edellytys puuttuu.

28 Koska väliintulijan tutkimatta jättämistä koskevan vaatimuksensa tueksi esittämä peruste ei liity näihin olennaisiin edellytyksiin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei ole omasta aloitteestaan tutkittava, onko asia jätettävä tutkimatta. Ilva väittää pääasiallisesti ainoastaan, että jos yritystä koskeva päätös kuuluu osana "päätöskokonaisuuteen", tämä yritys ei voi riitauttaa kyseistä päätöstä erikseen, vaan sen on nostettava kumoamiskanne kaikkia tähän "päätöskokonaisuuteen" sisältyviä päätöksiä vastaan. Sen lisäksi, että tällaisesta tutkittavaksi ottamisen edellytyksestä ei määrätä perustamissopimuksen asiaa koskevissa määräyksissä, se on täysin ristiriidassa EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan toisen kohdan sanamuodon ja tarkoituksen kanssa, sillä tässä kohdassa vahvistetaan nimenomaisesti yrityksen tai yritysten yhteenliittymän oikeus nostaa kanne sitä koskevasta yksittäisestä päätöksestä.

29 Tästä seuraa, että Ilvan esittämä oikeudenkäyntiväite on joka tapauksessa hylättävä, koska sen perustana oleva tutkittavaksi ottamisen edellytystä koskeva väite on vastoin yritykselle perustamissopimuksen 33 artiklassa annettua oikeutta nostaa kanne jokaisesta sitä koskevasta yksittäisestä päätöksestä.

Pääasia

30 Kantaja esittää kumoamisvaatimuksensa tueksi neljä kanneperustetta, jotka koskevat komission puuttuvaa toimivaltaa tehdä riidanalaiset päätökset, luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista, EHTY:n perustamissopimuksen tai sen soveltamista koskevien sääntöjen rikkomista ja olennaisten menettelymääräysten rikkomista.

1. *Komission puuttuvaa toimivaltaa koskeva kanneperuste*

Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet sekä niiden perustelut

31 British Steel katsoo, ettei komissiolla ollut toimivaltaa tehdä riidanalaisia päätöksiä. Tukisäännöstö on oikeudellisesti tyhjentävä ja velvoittava, koska siinä kielletään hyväksymästä sen säännösten vastaisia tukia. Erityisesti tämän säännöstön 1 artiklassa kielletään nimenomaisesti kaikki toiminta- ja investointituet. Komissiolla ei näin ollen kantajan mukaan ollut toimivaltaa hyväksyä kahdella riidanalaisella päätöksellä tällaisten tukien myöntämistä. Komissio ei voi katsoa, että sillä on perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan perusteella tällainen toimivalta, sillä se on hyväksynyt juuri 95 artiklan nojalla tukisäännöstön, jossa määritetään sitovasti perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi sovellettavat perusteet, kuitenkin siten, että itse tukisäännöstöä voidaan yleisellä päätöksellä muuttaa.

32 Tältä osin kantaja korostaa, että jos komissio aikoo hyväksyä sellaiset tuet, jotka eivät täytä tukisäännöstössä asetettuja edellytyksiä, sen on muutettava itse säännöstöä sellaisella yleisellä päätöksellä, jota sovelletaan kaikkiin asianomaisiin yrityksiin. Tukisäännöstö on näet hyödytön, jos se voidaan kiertää sellaisilla yksittäisillä päätöksillä, joita komissio tekee ottaakseen huomioon yksittäistapaukset. Nyt esillä olevassa asiassa komissio ei ole muuttanut tukisäännöstöä, vaan se on vain tehnyt päätöksiä, joilla lainvastaisesti suodaan tämän säännöstön vastaisia etuja

tietyille julkisille yrityksille sellaisten kilpailijoiden vahingoksi, joiden osalta valtion tukia ei ole hyväksytty.

33 Väliintulijana esiintyvä Det Danske Stålvalseværk tukee kantajan väitettä, jonka mukaan tukisäännöt ovat oikeudellisesti velvoittavia ja tyhjentäviä. Komission on siis tarkasti noudatettava sitä menettelylinjaa, jonka se itse on perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella vahvistanut eikä sillä ole toimivaltaa tehdä tukisäännöstön perusteiden vastaista yksittäistä päätöstä. Tukisäännöstöllä on tarkoitus säännellä teräksen yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta erittäin herkkää alaa, jos perustamissopimuksen perustavanlaatuisten tavoitteiden vastaiset valtion tuet uhkaavat aiheuttaa vaikeuksia yrityksille, jotka ovat onnistuneet omin avuin selviytymään rakenneuudistuksesta ja yksityistämisestä. Väliintulijan mukaan tukisäännöstö on asianmukainen oikeudellinen perusta sen säännösten mukaisille yksittäisille päätöksille. Nyt esillä olevassa asiassa komissio on kuitenkin tehnyt riidanalaiset päätökset perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla ja sen yksinomaisena tavoitteena on ollut kiertää tukisäännöstöllä määrättyjä menettelyjä ja sääntöjä.

34 Komissio väittää, että tukisäännöstöt on annettu EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla ja että niillä näin ollen on sama oikeudellinen perusta kuin riidanalaisilla päätöksillä. Nämä toimenpiteet ovat siis oikeudellisesti samanarvoisia eikä voimassa olevaa tukisäännöstöä voida pitää lopullisena ja velvoittavana. Päinvastoin, tukisäännöstössä tarkennetaan vain komission kanta sen hyväksymishetkellä sellaisten tukien osalta, joita se pitää yhteensopivina perustamissopimuksen kanssa. Komissiolla on toimivalta tutkia sellaisten tukimuotojen yhteensopivuus perustamissopimuksen kanssa, joista ei säädetä tukisäännöstössä, erityisesti, koska teräsmarkkinoilla esiintyy usein erittäin vakavia häiriöitä. Kantajan ehdottama ratkaisu, jonka mukaan tukisäännöstöä olisi ollut muutettava, ei tässä tapauksessa olisi ollut käyttökelpoinen, koska siitä olisi seurannut, että rakenneuudistusta koskevat tuet olisi hyväksytty yleisesti, kun taas riidanalaisilla yksittäisillä päätöksillä tukien hyväksymiselle voitiin asettaa paljon enemmän rajoituksia. Komission

kannalta ei siis ollut yhdentekevää, muuttiko se tukisäännöstöä vai tekikö se riidanalaiset päätökset; näitä kahta menettelytapaa käytetään hyvin erilaisissa tilanteissa.

35 Neuvosto katsoo, että komissio ei ole ylittänyt sille perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa annettua toimivaltaa antaessaan tukisäännöstön ja että sillä näin ollen on ollut toimivalta hyväksyä riidanalaisissa päätöksissä tarkoitetun kaltaisten tukien myöntäminen. Neuvoston mukaan voi näet käydä niin, että komission on jonkin perustamissopimuksen 2, 3 ja 4 artiklassa määritellyn yhteisön tavoitteen toteuttamiseksi tehtävä uusi päätös, vaikka terästeollisuusalan valtion tukiin yleisesti sovellettavat säännöt olisi jo vahvistettu tukisäännöstössä. Erityisesti viidennessä tukisäännöstössä esitetään vain ne toimenpiteet, jotka komissio tuolloin katsoi yhteensopiviksi perustamissopimuksen kanssa, mutta tämä esitys ei ole tyhjentävä ja komissio voi tarvittaessa uudestaan 95 artiklan perusteella tehdä muita päätöksiä, jos ne ovat tässä artiklassa mainittujen edellytysten mukaisia. Nyt esillä olevassa asiassa on neuvoston mukaan ollut tarpeen omaksua kokonaisvaltainen strategia terästeollisuusalan yhä vakavammaksi käyvien vaikeuksien kohtaamiseksi ja Euroopan terästeollisuusyritysten kapasiteetin vähentämisen varmistamiseksi; tällainen strategia ei sulje pois mahdollisuutta, että yrityksille myönnetään tukia muiden sellaisten avustavien toimenpiteiden ohella, joihin on ryhdytty kapasiteetin vähentämistä koskevan yleisen ohjelman puitteissa.

36 Italian hallitus katsoo, että kantajan väite johtaa siihen, että tukisäännöstöllä voidaan muuttaa perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan sisältöä. Tämä väite aiheuttaa toisin sanoen sen, että tukisäännöstöllä ammennetaan loppuun se lähde, josta se on peräisin. Perustamissopimuksen 95 artikla on yleinen oikeussääntö eikä sen soveltamista voida kieltää tai rajoittaa alemmantasoisella oikeussäännöllä. Tästä seuraa Italian hallituksen mukaan, että tukisäännöstö ja riidanalaiset päätökset ovat samalla tasolla oikeussäännösten hierarkiassa ja että niillä on sama oikeudellinen arvo. Lisäksi tukisäännöstö koskee vain tiettyjä näiden sääntöjen 2—5 artiklassa määritettyjä tukien luokkia. Terästeollisuusyritysten osalta tukisäännöissä ei säädetä mistään muuntyyppisestä julkisesta rahoitusinter-

ventiosta, joka ei tästä syystä kuulu tukisääntöjen soveltamisalaan. Tästä voidaan päätellä, että kyseisten yksittäisten päätösten lainmukaisuutta ei voida arvioida tukisääntöjen perusteella, vaan ainoastaan EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella.

37 Espanjan kuningaskunnan mukaan komissio on käyttänyt lainmukaisesti sille EHTY:n perustamissopimuksessa annettua toimivaltaa ylittämättä koskaan sille asetettuja rajoja. Perustamissopimuksen 95 artikla on näet asianmukainen perusta sellaisille päätöksille, joilla pyritään vaikuttamaan yhteisön tehokkaita toimia vaativiin tilanteisiin, jotta perustamissopimuksessa määrätyt tavoitteet voidaan toteuttaa silloin, kun yhteisöjen toimielimillä ei ole tätä varten vaadittavaa toimivaltaa. Tältä osin tämä artikla ja EY:n perustamissopimuksen 235 artikla vastaavat toisiaan. Tukisäännöillä ja riidanalaisilla päätöksillä on Espanjan kuningaskunnan mukaan sama oikeudellinen perusta, mutta eri soveltamisala, koska kyseiset toimenpiteet on toteutettu terästeollisuusmarkkinoilla tuohon aikaan vallinneessa tilanteessa. Tässä yhteydessä komissio oli valtuutettu antamaan (ja sen odotettiin antavan) kriisitilanteiden kannalta tarpeellisia säännöksiä käyttäen oikeudellisena perustana 95 artiklaa, eikä tukisääntöjen olemassaolosta voida päätellä, että komissio halusi luopua harkintavallastaan.

38 Ilva väittää myös, että komissio oli toimivaltainen tekemään riidanalaiset päätökset perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella. Tällä määräyksellä komissio valtuutetaan näet säätelemään poikkeuksellisilla yleisillä päätöksillä tai erityispäätöksillä kaikkia mahdollisesti esiintyviä arvaamattomia ja epätavallisia tilanteita. Vaikka perustamissopimuksen 95 artikla onkin tältä kannalta katsoen riittävä oikeudellinen perusta tukisäännöstölle, Ilvan mukaan ei ole mitään syytä katsoa, että erityispäätösten tekemisen osalta olisi toisin. Komission tehtäviin kuuluu olosuhteet huomioon ottaen harkita, tekeekö se yleisen vai yksittäisen päätöksen. Tukisäännöstön soveltamisala on rajoitettu. Siinä katsotaan perustamissopimuksen kanssa yhteensopiviksi sellaiset tietyt tukiluokat, joilla pyritään tiettyihin perustamissopimuksen mukaisiin tavoitteisiin eikä niillä ole tarkoitus kieltää niiden soveltamisalaan kuulumattomia tukia. Tästä seuraa, että tukisäännösten vastainen tuki voidaan hyväksyä perustamissopimuksen 95 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

39 Aluksi on syytä todeta, että ensimmäisessä kanneperusteessaan, joka koskee komission "puuttuvaa toimivaltaa" tehdä riidanalaiset päätökset, kantaja väittää pääasiallisesti, että molemmat riidanalaiset päätökset ovat ristiriidassa tukisääntöjen kanssa ja että niissä ei näin ollen ole otettu huomioon periaatetta, jonka mukaan yleisesti sovellettavaa toimenpidettä ei voida muuttaa yksittäisellä päätöksellä.

40 Tältä osin on muistutettava etukäteen siitä oikeudellisesta ympäristöstä, johon tehdyt päätökset kuuluvat. Perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa kielletään pääasiallisesti valtion myöntämät tuet hiili- ja teräsyhteisössä siltä osin kuin ne voivat vaarantaa perustamissopimuksessa määriteltyjen yhteisön olennaisten tavoitteiden toteuttamisen, erityisesti vapaan kilpailun järjestelmän vakiinnuttamisen. Tämän määräyksen mukaisesti "hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomina pidetään sekä sen vuoksi poistetaan ja kielletään tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin yhteisössä: — — c) valtioiden muodossa tai toisessa myöntämä tuki tai avustukset — —".

41 Tällainen kielto ei kuitenkaan merkitse sitä, että kaikkia EHTY:n alaan kuuluvia valtion tukia olisi pidettävä yhteensoveltumattomina perustamissopimuksen tavoitteiden kanssa. Perustamissopimuksen 2—4 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden valossa tulkittuna 4 artiklan c alakohdalla ei ole tarkoitus estää sellaisten valtion tukien myöntämistä, joiden avulla voidaan toteuttaa perustamissopimuksen tavoitteita. Siinä jätetään yhteisön toimielimille mahdollisuus arvioida yhteensoveltuvuutta perustamissopimuksen kanssa ja tarpeen vaatiessa hyväksyä tällaisten tukien myöntäminen perustamissopimuksen soveltamisalalla. Tätä tarkastelua vahvistaa asiassa 30/59, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg vastaan korkea viranomainen, 23.2.1961 annettu tuomio (Kok. 1961, s. 1), jossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että vaikka vain komissio tai sen nimenomaisesti tähän valtuuttama taho voi myöntää tietyt perustamissopimuksen 55 artiklan 2 kohdassa ja 58 artiklan 2 kohdassa hyväksytyt muut kuin valtion myöntämät tuet hiili- tai terästuottajille,

niin myös 4 artiklan c alakohtaa on tulkittava niin, että siinä myönnetään yhteisön toimielimille yksinomainen toimivalta tukien osalta yhteisössä (oikeudelliset perustelut, osa BI.1. b, yhdeksännen perustelukappaleen kuudes kohta, s. 43).

42 Perustamissopimuksen systematiikassa 4 artiklan c alakohdalla ei siis estetä sitä, että komissio hyväksyy ennalta-arvaamattomiin tilanteisiin vastatakseen poikkeuksellisesti 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla jäsenvaltioiden suunnittelemat tuet, jotka ovat yhteensoveltuvia perustamissopimuksen tavoitteiden kanssa (ks. asia 9/61, Alankomaat vastaan korkea viranomainen, tuomio 12.7.1962, Kok. 1962, s. 413 ja 449).

43 Perustamissopimuksen 95 artiklassa komissio valtuutetaan näet tekemään päätös tai antamaan suositus sen jälkeen, kun neuvoston yksimielinen puoltava lausunto on saatu ja EHTY:n neuvoa-antavaa komiteaa kuultu, kaikissa sellaisissa perustamissopimuksessa sääntelemättömissä tapauksissa, joissa tällainen päätös tai suositus osoittautuu tarpeelliseksi jonkin 2, 3 ja 4 artiklassa määrätyn yhteisön tavoitteen saavuttamiseksi hiilen ja teräksen yhteismarkkinoiden toiminnassa 5 artiklan mukaisesti. Näissä artikloissa määrätään, että samalla päätöksellä tai suosituksella, joka on tehty tai annettu samassa muodossa, määritetään tarvittaessa sovellettavat seuraamukset. Tästä seuraa, että koska EHTY:n perustamissopimuksella — toisin kuin EY:n perustamissopimuksella — ei komissiolle tai neuvostolle anneta minkäänlaista erityistoimivaltaa hyväksyä valtion tukia, komissio on 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan perusteella toimivaltainen ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja siis hyväksymään vahvistamaansa menettelyä noudattaen ne tuet, jotka vaikuttavat tarpeellisilta näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

44 Komissio on näin ollen perustamissopimuksen erityismääräyksen puuttuessa toimivaltainen tekemään sellaisia yleisiä tai yksittäisiä päätöksiä, jotka ovat tarpeellisia perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi. Perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa, joilla sille annetaan tämä toimivalta, ei nimittäin tarkenneta millään tavoin niiden päätösten soveltamisalaa, joita komis-

sio voi tehdä. Tällöin komission tehtävänä on tapauskohtaisesti harkita, kumpi näistä kahdesta päätöstyypistä, yleispäätös vaiko yksittäinen päätös, on asianmukaisempi halutun tavoitteen tai haluttujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

45 Komissio on valtion tukia koskevissa asioissa käyttänyt perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan oikeudellisia mahdollisuuksia kahdella eri tavalla. Se on yhtäältä tehnyt yleisiä päätöksiä, "tukisäännöstöjä", joissa säädetään määrättyjä tukiluokkia koskevasta yleisestä poikkeuksesta valtion tukia koskevasta kiellosta. Toisaalta se on tehnyt yksittäisiä päätöksiä, joilla poikkeuksellisesti hyväksytään tietyt yksittäiset tuet.

46 Nyt esillä olevassa asiassa ongelmana on siis se, kuinka tukisääntöjen ja riidanalaisten yksittäisten päätösten kohde ja soveltamisala määritetään.

47 Tältä osin on muistutettava, että riidanalaisissa päätöksissä tarkoitettuna ajanjaksona sovellettavissa olleista tukisäännöistä säädetään edellä 3 kohdassa mainitussa 27.11.1991 tehdyssä komission päätöksessä nro 3855/91/EHTY. Tällä päätöksellä, joka sen 9 artiklan mukaan tuli voimaan 1.1.1992 ja joka oli sovellettavissa 31.12.1996 asti, annettiin viides tukisäännöstö. Tämä perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäiseen ja toiseen kohtaan perustuva tukisäännöstö liittyy läheisesti aikaisemmin annettuihin tukisäännöstöihin (ks. erityisesti yhteisön säännöistä valtion tuesta terästeollisuudelle 27 päivänä marraskuuta 1985 tehty komission päätös nro 3484/85/EHTY, EYVL L 340, s. 1, ja yhteisön säännöistä valtion tuesta terästeollisuudelle 1 päivänä helmikuuta 1989 tehty komission päätös nro 322/89/EHTY, EYVL L 38, s. 8), jotka tästä syystä voidaan ottaa huomioon sitä tulkittaessa. Päätöksen perusteluista ilmenee (ks. erityisesti päätöksen nro 3855/91/EHTY perusteluosan I kohta), että "terästeollisuudelta ei riistettäisi sitä hyötyä, joka sille koituu tutkimukseen ja kehittämiseen myönnettävistä tuista ja tuista, joiden avulla se voi saattaa laitoksensa uudessa ympäristönsuojelulainsäädännössä asetettujen vaatimusten mukaisiksi". Tuotannon ylikapasiteetin rajoittamiseksi ja markkinoiden palauttamiseksi tasapainoon tukisäännöstössä sallitaan myös tietyin edellytyksin "sosiaalinen tuki, jolla voidaan myötävaikuttaa tehdaslaitosten toiminnan osittaiseen lopettamiseen ja rahoitustuki, joka myönnetään vähiten kilpailukykyisten yritysten EHTY-toiminnan lopulliseen lakkauttami-

seen". Lopuksi siinä kielletään nimenomaisesti toiminta- ja investointituet lukuunottamatta "alueellisia investointitukia tietyissä jäsenvaltioissa". Tällaisia alueellisia tukia voitiin myöntää Kreikan, Portugalin ja entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueelle sijoittautuneille yrityksille.

48 Komissio on tehnyt molemmat riidanalaiset päätökset perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla mahdollistaakseen — kuten niiden perusteluista ilmenee — vakavissa vaikeuksissa olevien julkisten terästeollisuusyritysten rakenneuudistuksen kahdessa jäsenvaltiossa eli Espanjassa ja Italiassa, joissa yhteisön teräsmarkkinoiden vakava heikentyminen uhkasi terästeollisuusalaa. Erityisesti Ilvan osalta kyseisten tukien tarkoituksena oli yksityistää tämä terästeollisuuskonserni, jolle oli tuohon saakka voitu myöntää lainoja, koska sen ainoan osakkeenomistajan rajoittamaton vastuu perustui Italian siviililain 2362 §:ään (perusteluosan II ja IV kohta). Komissio täsmensi, että yhteisön terästeollisuuden vakava laskusuhdanne selittyi sellaisilla taloudellisilla tekijöillä, joita oli mahdotonta ennakoida. Se katsoi tästä syystä olevansa sellaisessa poikkeuksellisessa tilanteessa, josta ei määrätty erityisesti perustamissopimuksessa (perusteluosan IV kohta).

49 Kun yhtäältä viidettä tukisäännöstöä ja toisaalta kahta riidanalaista päätöstä verrataan toisiinsa, on ilmeistä, että näillä eri toimenpiteillä on sama oikeudellinen perusta eli perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäinen ja toinen kohta ja että niissä poiketaan perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa määrätystä tukia koskevan yleisen kiellon periaatteesta. Niiden soveltamisalat eroavat toisistaan, koska tukisäännöstö liittyy yleisesti tiettyihin tukiluokkiin, joita tässä säännöstössä pidetään yhteensopivina perustamissopimuksen kanssa, kun taas riidanalaisissa päätöksissä sallitaan poikkeuksellisten syiden perusteella ja yhtenä kokonaisuutena tuet, joita ei pääsääntöisesti voida pitää yhteensopivina perustamissopimuksen kanssa.

50 Tältä kannalta katsoen kantajan väitettä, jonka mukaan tukisäännöstö on pakottava, tyhjentävä ja lopullinen, ei voida hyväksyä. Tukisäännöstö on oikeudellisesti velvoittava vain siinä mainittujen, perustamissopimuksen kanssa yhteensopivien

tukien osalta. Tältä osin tukisäännöstössä säädetään kokonaisjärjestelmästä, jolla on tarkoitus varmistaa, että kaikkia niissä määritettyihin luokkiin kuuluvia tukia käsitellään samalla tavoin ja yhtä ainoata menettelytapaa käyttäen. Tämä järjestelmä sitoo komissiota vain silloin, kun se arvioi tässä säännöstössä tarkoitettujen tukien yhdenmukaisuutta perustamissopimuksen kanssa. Se ei siis voi hyväksyä tällaisia tukia yksittäisellä päätöksellä tässä säännöstössä säädettyjen yleisten sääntöjen vastaisesti (ks. nk. "kuulalaakeriasiat", asia 113/77, NTN Toyo Bearing ym. v. neuvosto, tuomio 29.3.1979, Kok. 1979, s. 1185; asia 118/78, ISO v. neuvosto, tuomio 29.3.1979, Kok. 1979, s. 1277; asia 119/77, Nippon Seiko ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 29.3.1979, Kok. 1979, s. 1303; asia 120/77, Koyo Seiko ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 29.3.1979, Kok. 1979, s. 1337; asia 121/77, Nachi Fujikoshi ym. v. neuvosto, tuomio 29.3.1979, Kok. 1979, s. 1363; yhdistetyt asiat 140/82, 146/82, 221/82 ja 226/82, Walzstahl-Vereinigung ja Thyssen v. komissio, tuomio 21.2.1984, Kok. 1984, s. 951; yhdistetyt asiat 33/86, 44/86, 110/86, 226/86 ja 285/86, Peine-Salzgitter ja Hoogovens v. komissio, tuomio 14.7.1988, Kok. 1988, s. 4309 ja edellä 25 kohdassa mainitussa asiassa CIRFS ym. v. komissio annettu tuomio).

51 Sitä vastoin niihin luokkiin kuuluvien tukien osalta, joita tukisäännöstön säännösten mukainen kiellosta vapauttaminen ei koske, voidaan yksittäistapauksessa poiketa tästä kiellosta, jos komissio sille perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella kuuluvaa harkintavaltaa käyttäessään katsoo, että tällaiset tuet ovat tarpeen perustamissopimuksessa määrättyjen tavoitteiden toteuttamiseksi. Tukisäännöstöllä pyritään vain yleisesti ja tietyin edellytyksin hyväksymään ne poikkeukset, jotka tästä kiellosta voidaan tehdä määrättyjen näissä säännöksissä tyhjentävästi lueteltujen tukiluokkien osalta. Komissio ei ole toimivaltainen perustamissopimuksen 95 artiklan — jota sovelletaan vain tapauksissa, joista ei määrätä tässä sopimuksessa (ks. edellä 42 kohdassa mainittu asia Alankomaat v. korkea viranomainen, tuomion 2 kohta) — ensimmäisen ja toisen kohdan perusteella kieltämään tiettyjä tukiluokkia, sillä jo itse perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa määrätään tällaisesta kiellosta. Tukiin, jotka eivät kuulu tukisäännöksissä tästä kiellosta vapautettuihin luokkiin, sovelletaan siis yksinomaan 4 artiklan c alakohtaa. Tästä seuraa, että jos tällaiset tuet kuitenkin osoittautuvat tarpeellisiksi perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi, komissio on valtuutettu käyttämään oikeudellisena perustana perustamissopimuksen 95 artiklaa voidakseen kohdata tämän ennalta-arvaamattoman tilanteen tarvittaessa yksittäisellä päätöksellä (ks. edellä 40—44 kohta).

52 Tässä tapauksessa riidanalaiset päätökset, joilla hyväksytään valtion tuet suurten julkisten terästeollisuuskonsernien rakenneuudistusten toteuttamiseksi tietyissä

jäsenvaltioissa, eivät kuulu tukisäännöstön soveltamisalaan. Tällä säännöstöllä säädetään yksinomaan sellaisista yleisistä poikkeuksista valtion tukia koskevaan kieltoon, joita voidaan soveltaa tutkimus- ja kehitystyöhön, ympäristönsuojeluun ja lakkauttamiseen myönnettäviin tukiin sekä alueellisiin tukiin, joita myönnetään tiettyihin jäsenvaltioihin tai niiden osiin sijoittautuneille terästeollisuusyrityksille. Nyt esillä olevassa asiassa tarkoitetut toiminta- ja rakenneuudistustuet eivät selvästikään kuulu mihinkään yllämainittuun tukiluokkaan. Tästä seuraa, että riidanalaisilla päätöksillä hyväksyttyihin poikkeuksiin ei sovelleta tukisäännöstössä määrättyjä edellytyksiä ja että niillä tästä syystä täydennetään tätä säännöstöä perustamissopimuksessa määritettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi (ks. jäljempänä 103—109 kohta).

53 Näissä olosuhteissa riidanalaisia päätöksiä ei voida pitää perusteettomina poikkeuksina viidennestä tukisäännöstöstä, vaan ne ovat toimenpiteitä, jotka tukisäännöstön tavoin perustuvat perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan määräyksiin.

54 Toimivallan puuttumista koskeva väite on siis täysin perusteeton, sillä antaessaan tukisäännöstön komissio ei voinut missään tapauksessa luopua sille perustamissopimuksen 95 artiklalla annetusta toimivallasta ryhtyä yksittäisiin toimenpiteisiin ennalta-arvaamattomissa tilanteissa. Koska taloudellinen tilanne, jonka vuoksi komissio oli tehnyt riidanalaiset päätökset, ei nyt esillä olevassa asiassa kuulunut tukisäännöstön soveltamisalaan, komissiolla oli toimivalta hyväksyä kyseessä olevat tuet perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla edellyttäen, että tämän määräyksen soveltamisedellytyksiä noudatettiin.

55 Tästä seuraa, että riidanalaiset päätökset eivät ole lainvastaisia sen vuoksi, että komissio ei olisi ollut toimivaltainen tekemään niitä.

2. *Luottamuksensuojan loukkaamista koskeva toinen kanneperuste*

Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet sekä niiden perustelut

56 British Steel katsoo, että riidanalaisilla päätöksillä loukataan luottamuksensuojan periaatetta. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteltu luottamus voi syntyä komission lainsäädäntötoimien perusteella myös valtion tukien myöntämisen erityisalalla (ks. yhdistetyt asiat 205/82—215/82, Deutsche Milchkontor ym., tuomio 21.9.1983, Kok. 1983, s. 2633). Nyt esillä olevassa asiassa tätä periaatetta ei ole otettu huomioon, koska kantaja odotti, että komissio olisi noudattanut tukisäännöstöä ja että se halutessaan poiketa siitä olisi tarvittaessa muuttanut sitä tai jopa korvannut sen.

57 Tukisäännöstö on itse asiassa lainsäädäntötoimi, jolla pyritään nimenomaan kieltämään kaikki tukimuodot lukuun ottamatta niitä, jotka tässä säännöstössä katsotaan yhteensopiviksi perustamissopimuksen kanssa. Terästeollisuusyritys on voinut perustellusti olettaa, että komissio ei poikkea tästä säännöstöstä sen voimassaoloaikana. Tästä syystä kaikki tämän säännöstön vastaiset toimenpiteet on kantajan mukaan kumottava, koska pakottavan yleiseen etuun liittyvän syyn puuttuessa niillä muutetaan ennalta-arvaamattomasti säännöstöllä luotua tilannetta sellaisen toimijan vahingoksi, joka on toiminut järkevästi luottaen tällä lainsäädäntötoimella luodun tilanteen pysyvyyteen. British Steel katsoo, että nyt esillä olevassa asiassa ei ole kysymys sellaisesta pakottavasta yleisestä edusta, jolla riidanalaisten tukien myöntämistä voitaisiin perustella.

58 Komission 23.12.1988 tekemä yksittäinen päätös 89/218/EHTY, jolla se hyväksyi Italian hallituksen tuet julkisen alan terästeollisuusyrityksille (EYVL 1989, L 86, s. 76), ja johon tämä toimielin viittaa, ei kantajan mukaan ollut vaikuttanut sen perusteltuun luottamukseen, koska tässä päätöksessä todetaan nimenomaan sen olevan poikkeuspäätös ja siinä hyväksytään vain osa niistä tuista, jotka Italian hallitus aikoi myöntää. Lisäksi kyseinen päätös on tehty ennen neljännen ja viidennen terästukisäännöstön antamista ja näissä säännöstöissä mainitaan niiden olevan tyhjentäviä.

59 Kantaja oli voinut vuonna 1988 tapahtuneen yksityistämisensä aikoihin perustellusti odottaa, että se voi luottaa vahvaan hintakilpailuasemaansa. Se oli toteuttanut investointeja siinä perustellussa toivossa, että suorituskykyinen ja pienin kustannuksin toimiva yritys kykenee kehittymään kannattavasti ja että vähemmän suorituskykyiset valtion tukea saavat yritykset eivät tee tyhjiksi sen ponnisteluja. Kantaja oli myös vuonna 1991 reagoinut markkinoilla vallitseviin suuntauksiin odottaen perustellusti, että nämä suuntaukset vaikuttaisivat muualla yhteisössä siten, että ne pakottaisivat tehottomimmin toimivat tuottajat poistumaan markkinoilta ja lopettamaan laitostensa toiminnan ja sallisivat kantajan sekä muiden suorituskykyisten tuottajien toimia riittävän kannattavasti ja vastata osakkeenomistajien toiveisiin saada sijoituksiaan vastaava tuotto.

60 British Steel kiistää komission väitteen, jonka mukaan tämän toimielimen toiminta 1.1.1992 jälkeen oli joka tapauksessa vaikuttanut British Steelin perusteltuun luottamukseen, koska komission yksikköjen laatimissa useissa asiakirjoissa ja 25.2.1993 laaditussa neuvoston lausunnossa esitettiin käsitys, jonka mukaan valtion tukien myöntämisestä tietyille julkisille yrityksille ei voitu Euroopan terästeollisuusalan kriisin vakavuus huomioon ottaen välttyä. Vaikka kantajan mukaan onkin olemassa vaara, että lainvastaiset tuet hyväksytään poliittisella päätöksellä, on kuitenkin loogista odottaa, että komissio säilyttäisi sen asenteen, jonka mukaan tukisäännöstöä on poikkeuksetta noudatettava, jotta asianomaisia yrityksiä ei syrjittäisi.

61 Väliintulija SSAB Svenskt Stål viittaa Euroopan talousalueesta tehdyllä sopimuksella (jäljempänä ETA-sopimus) määrättyihin oikeudellisiin suuntaviivoihin ja korostaa, että viides tukisäännöstö sisällytettiin ETA-sopimuksen XIV pöytäkirjan 5 artiklan mukaisesti mainitun sopimuksen liitteeseen XV 31 päivänä maaliskuuta 1994 tehdyllä ETA:n sekakomitean päätöksellä nro 7/94 (EYVL L 160). Tämä säännöstö oli siis ollut sovellettavissa ruotsalaisiin yrityksiin vuotta ennen Ruotsin kuningaskunnan liittymistä Euroopan unioniin ja se oli väliintulijan mukaan vahvistanut sen perusteltua luottamusta siihen, että komissio ei tulisi hyväksymään sellaisia toiminta- tai investointitukia, joita on myönnetty riidanalaisten päätösten perusteella. Väliintulija oli tämän odotuksen perusteella ryhtynyt rakenneuudistuksiin. Komissio on siis loukannut väliintulijan perusteltua luottamusta hyväksyessään muut kuin säännöstössä määrättyjen suuntaviivojen mukaiset tuet.

62 Perusteltu luottamus ei komission mukaan voi pätevästi syntyä viidennen tukisäännöstön kaltaisen yleisesti sovellettavan toimenpiteen perusteella. Kussakin säännöstössä vahvistetut edellytykset riippuvat yhteisön terästeollisuuden kulloisestakin taloudellisesta tilanteesta, joka on ollut erilainen eri aikoina ja erityisen vakava vuonna 1992. Komission mukaan on ollut kaikin puolin perusteltua ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, joilla pyrittiin torjumaan terästeollisuuden tulevaisuutta vaarantavia tekijöitä tietyissä maissa. Pelkkä tukisäännösten olemassaolo ei tästä syystä ole voinut synnyttää perusteltua luottamusta. Mikään ei myöskään osoita kantajan todella toimineen perustellun luottamuksen nojalla, kun se lopetti tiettyjen laitosten toiminnan. Vaikka oletettaisiinkin, että tukisäännöstö on tosiasiallisesti synnyttänyt perustellun luottamuksen, yhteisöjen toimielinten myöhempi menettely on komission mukaan asettanut sen kyseenalaiseksi. Komissio on näet British Steelin kanssa käymässään kirjeenvaihdossa usein korostanut, että 95 artiklaan voidaan turvautua myöskin tukisäännöstön soveltamisaikana.

63 Myös neuvosto kiistää sen, että kantaja olisi voinut perustellusti tukisäännöstön nojalla olettaa, että kyseisiä tukia ei hyväksyttäisi. Ajatusta perustellusta luottamuksesta ei voida yhdistää sellaiseen toimenpiteeseen, jota voidaan muuttaa taloudellisen tilanteen muuttuessa. Lisäksi kantajan esittämät seikat ovat ristiriidassa keskenään, kun se myöntää, että tukisäännöstöä olisi voitu muuttaa siten, että komissio olisi voinut tehdä riidanalaiset päätökset sen perusteella. Koska tukisäännöstöllä on sama oikeudellinen perusta kuin kyseisillä päätöksillä, neuvosto ei näe syytä, minkä vuoksi komissio ei olisi voinut lainmukaisesti tehdä riidanalaisia päätöksiä etenkin kun päätöksentekomenettelyt ovat samat.

64 Italian tasavallan mukaan se, että toimielin tekee harkintavaltansa perusteella aikaisemmasta järjestelmästä poikkeavan uudenlaisen päätöksen ei ole luottamuksensuojan periaatteen vastaista. Vastakkaisen käsityksen hyväksymisellä estettäisiin yhteisön oikeusjärjestystä sopeutumasta tavoitteidensa mukaisiin muutoksiin.

Lisäksi tukisäännöstön antamisella ei synnytetä riidanalaisissa päätöksissä huomiotta jäänyttä kantajan perusteltua luottamusta, sillä näissä päätöksissä ei käsitellä millään tavoin niitä seikkoja, joista säännöstössä säännellään ja määrätään.

65 Espanjan kuningaskunta väittää, että luottamuksensuojan periaate ei voi yleisesti estää uuden lainsäädännön soveltamista aikaisemman lainsäädännön nojalla syntyneen tilanteen myöhemmin ilmeneviin vaikutuksiin, kun tämän lainsäädännön välttämättömänä tavoitteena on jatkuva sopeuttaminen taloudellisen tilanteen vaihteluihin. Nyt esillä olevassa asiassa kantaja ei ole näyttänyt toteen sitä, että se oli ollut tilanteessa, joka oli synnyttänyt siinä perustellun luottamuksen siihen, että riidanalaisia päätöksiä ei tukisäännöstön antamisen vuoksi koskaan voitaisi tehdä.

66 Ilva puolestaan yhtyy kaikkiin komission ja muiden tämän toimielimen vaatimuksia tukevien väliintulijoiden esittämiin perusteluihin. Tukisäännöstön olemassaolosta ei voida perustellusti päätellä, että komissio ei hyväksy muita kuin kyseisessä säännöstössä mainittuja tukia. Tukisäännöstö on osoitus siitä harkintavallasta, joka komissiolle on annettu perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja heijastaa sen antamishetken taloudellisia olosuhteita. Kantaja ei myöskään ole osoittanut, että se täyttää perustellun luottamuksen ankarat syntyedellytykset. Kantaja on jättänyt näyttämättä toteen, että se oli asetettu asemaan, jota oli mahdotonta muuttaa, koska se oli luottanut siihen, että tukisäännöstöä ei muutettaisi. Vaikka lisäksi oletettaisiinkin, että perusteltu luottamus voi syntyä tukisäännöstön perusteella, kantaja ei ollut osoittanut, että riidanalaiset päätökset ovat vaikuttaneet siten, että kantajan tilanne on muuttunut äkillisesti tai ennalta-arvaamattomasti eikä sitä, että kantajan perusteltua luottamusta on tästä syystä loukattu. Kantaja on Ilvan mukaan nimittäin tiennyt kaikista niistä aloitteista, jotka komissio oli tehnyt ennen päätösten tekemistä ja niistä tapahtumista, jotka edelsivät aloitteiden tekemistä.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

SSAB Svenskt Stålin esittämien uusien ETA-sopimusta koskevien perustelujen tutkittavaksi ottaminen

67 British Steelin vaatimuksia tukevana väliintulijana esiintyvä ruotsalainen yritys SSAB Svenskt Stål on esittänyt perusteluja, jotka liittyvät ETA-sopimukseen. Luottamuksensuojan loukkaamisen osalta se viittaa näet EHTY:n tukisäännöstöön sellaisena kuin se ETA-sopimuksen pöytäkirjassa XIV olevan 5 artiklan perusteella on ETA-sopimuksen liitteessä XV. Nämä perustelut eivät esiinny kantajan perusteluissa. Väliintulija väittää lisäksi ainoastaan, että luottamuksensuojan periaatetta on loukattu sen osalta, mutta se ei väitä näin olevan kantajan osalta.

68 Väliintulijan mahdollisuus vedota ensinnäkin ETA-sopimuksen tiettyihin määräyksiin ja edelleen oman luottamuksensuojansa loukkaamiseen kantajan vaatimuksien tueksi silloin, kun kantaja ei omalta osaltaan ole vedonnut tähän sopimukseen vaatiessaan toimenpiteen kumoamista luottamuksensuojan loukkaamisen perusteella, on yhteisön oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvä kysymys. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pitää näin ollen työjärjestyksen 113 artiklan perusteella tarpeellisena tutkia, voidaanko SSAB Svenskt Stålin esittämät uudet perustelut tutkia.

69 EHTY:n tuomioistuimen perussäännön 34 artiklan toisen kohdan mukaan väliintulokirjelmässä saadaan esittää vain jonkun asianosaisen vaatimuksia tukevia vaatimuksia. Lisäksi työjärjestyksen 116 artiklan 3 kohdan mukaan väliintulijan on hyväksyttävä asia sellaisena kuin se on väliintulohetkellä.

70 Näitä määräyksiä on tulkittu oikeuskäytännössä siten, että sellaiset väliintulijan esittämät uudet perustelut, joilla ei muuteta oikeudenkäynnin kohdetta, voidaan tutkia (ks. edellä 41 kohdassa mainittu asia De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. korkea viranomainen; asia 16/62, Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes ym. v. neuvosto, määräys 24.10.1962, Kok. 1962, s. 937 ja s. 940; asia T-459/93, Siemens v. komissio, tuomio 8.6.1995, Kok. 1995, s. II-1675, 21 kohta ja yhdistetyt asiat T-447/93, T-448/93 ja T-449/93, AITEC ym. v. komissio, tuomio 6.7.1995, Kok. 1995, s. II-1971, 122 kohta).

71 Nyt esillä olevassa asiassa sopii kysyä, ovatko SSAB Svenskt Stålin esittämät perustelut edellä mainittujen oikeudenkäyntimenettelyä koskevien säännösten ja oikeuskäytännön perusteella sellaisia, että ne on tutkittava. Vaikka nämä perusteet liittyvätkin kantajan esittämiin perusteisiin, on toisin sanoen tutkittava, pyritäänkö niillä muuttamaan "oikeudenkäynnin kohdetta" vai liittyvätkö ne pääasiaan.

72 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että väliintulija tutkii tukisäännöstöä ETA-sopimuksen kannalta tukeakseen niitä väitteitä ja perusteluja, joilla se pyrkii osoittamaan oman perustellun luottamuksensa loukkaamisen. Näitä väitteitä ja perusteluja ei voida hyväksyä, koska niillä pyritään yksinomaan osoittamaan, että luottamuksensuojan periaatetta on loukattu väliintulijan eikä kantajan osalta ja koska ne liittyvät ETA-sopimukseen ja niillä muutetaan näin nyt esillä olevan oikeudenkäynnin kohdetta siitä, millaiseksi kantaja sen on määrittänyt.

73 Tästä seuraa, että SSAB Svenskt Stålin toiseen kanneperusteeseen liittyviä väitteitä ja perusteluja ei voida tutkia.

Kanneperusteen perusteltavuus

74 Kantaja katsoo, että riidanalaisilla päätöksillä loukataan luottamuksensuojan periaatetta, koska ne aiheuttavat häiriöitä yhteisön teräsmarkkinoilla sen vuoksi, että valtion tukia koskevasta nimenomaisesta kiellosta ja erittäin ankarasta tukisäännöstöstä huolimatta niihin sisältyy sellaisia epätietoisuutta aiheuttavia tekijöitä, joiden vaikutuksesta tukia saamattomien yritysten teolliset strategiat menettävät tehokkuutensa.

75 Kuten komissio ja sen väitteitä tukevat väliintulijat perustellusti huomauttavat, tämä väite perustuu siihen virheelliseen näkemykseen, että asianomaiset yritykset ovat voineet tukisäännöstön perusteella vakuuttua siitä, että minkäänlaisia sellaisia erityispäätöksiä, joilla hyväksytään säännöstössä tarkoitettuihin luokkiin kuulumattomat valtion tuet, ei poikkeuksellisissa olosuhteissa tehdä. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jo on todennut (ks. edellä 46—52 kohta), tukisäännöstön kohde ei ole sama kuin riidanalaisten päätösten, jotka on tehty reaktiona ennalta-arvaamattomaan tilanteeseen. Tukisäännöstö ei siis missään tapauksessa voi synnyttää perusteltuja odotuksia siitä, että valtion tukia koskevasta kiellosta ei myönnetä perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan perusteella yksittäisiä poikkeuksia sellaisissa ennalta-arvaamattomissa tilanteissa, joissa riidanalaiset päätökset on annettu (ks. edellä 48 kohta).

76 Lisäksi ja joka tapauksessa yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että "vaikka luottamuksensuojan periaate kuuluukin yhteisön perustavanlaatuisten periaatteiden joukkoon, taloudelliset toimijat eivät kuitenkaan voi perustellusti luottaa sellaisen olemassa olevan tilanteen säilymiseen, jota voidaan muuttaa yhteisön toimielinten harkintavallan rajoissa" (ks. asia C-350/88, Delacre ym. v. komissio, tuomio 14.2.1990, Kok. 1990, s. I-395, 33 kohta).

77 Teräksen yhteismarkkinoiden moitteettoman toiminnan edellytyksenä on, että nämä markkinat sopeutuvat jatkuvasti taloudellisen tilanteen vaihteluihin, eivätkä taloudelliset toimijat voi vedota saavutettuihin oikeuksiin pysyttääkseen ennallaan

tietyllä hetkellä olemassa olevan oikeudellisen tilanteen (ks. asia 230/78, Eridania, tuomio 27.9.1979, Kok. 1979, s. 2749, 22 kohta; asia T-472/93, Campo Ebro ym. v. neuvosto, tuomio 21.2.1995, Kok. 1995, s. II-421, 52 kohta). Lisäksi yhteisöjen *tuomioistuin on käyttänyt käsitettä "varovainen ja valveutunut toimija" korostaakseen* sitä, että tietyissä tapauksissa on mahdollista ennakoida, että selvien kriisitilanteiden torjumiseksi ryhdytään erityisiin toimenpiteisiin, ja että luottamuksensuojan periaatteeseen ei tällöin voida vedota (ks. asia 78/77, Lührs, tuomio 1.2.1978, Kok. 1978, s. 169).

78 Kun otetaan huomioon kantajan merkittävä taloudellinen asema ja sen osallistuminen EHTY:n neuvoa-antavaan komiteaan, sen olisi näissä olosuhteissa pitänyt joka tapauksessa huomata, että oli ehdottoman välttämätöntä ryhtyä tehokkaisiin toimenpiteisiin Euroopan terästeollisuuden etujen varmistamiseksi ja että komission tässä tarkoituksessa tekemät päätökset voidaan perustaa perustamissopimuksen 95 artiklaan, kuten aikaisempien tukisäännöstöjen voimassa ollessa oli jo useasti tehtykin. Tältä osin komissio mainitsee perustellusti edellä 58 kohdassa mainitun 23.12.1988 tehdyn päätöksen 89/218/EHTY ja Tanskan ja Alankomaiden hallitusten tuista terästeollisuusyrityksille 31.7.1992 tehdyn päätöksen 92/411/EHTY (EYVL L 223, s. 28), joilla hyväksyttiin tietyt valtion tuet tuolloin voimassa olevasta tukisäännöstöstä huolimatta.

79 Tästä seuraa, että riidanalaisissa päätöksissä ei ole jätetty huomioon ottamatta luottamuksensuojan periaatetta.

3. *Perustamissopimuksen 95 artiklan rikkomista ja syrjintäkiellon ja suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskeva kolmas kanneperuste*

80 Kantajan esittämät väitteet ja perustelut, jotka liittyvät yhtäältä siihen, että perustamissopimusta on rikottu ja toisaalta siihen, että mainitut perusperiaatteet on jätetty ottamatta huomioon, on syytä tutkia erikseen.

Perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan rikkomista koskeva väite

Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet sekä niiden perustelut

81 British Steelin mukaan 95 artiklan ensimmäiseen ja toiseen kohtaan perustuva toimenpide on pätevä vain, jos se on tarpeen perustamissopimuksessa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Nyt esillä olevassa asiassa ainoa riidanalaisten päätösten johdanto-osassa yksilöity tavoite on se, että Italian ja Espanjan julkiselle terästeollisuudelle annettaisiin vahva ja taloudellisesti elinkelpoinen rakenne. Näiden maiden terästeollisuudelle myönnetyillä tuilla ei edesauteta tällaisen rakenteen muodostumista, kun asiaa tarkastellaan pitkällä aikavälillä. Asianomaisille yrityksille aikaisemminkaan myönnetyillä tuilla ei koskaan ollut saavutettu tätä tavoitetta ja on erittäin epätodennäköistä, että tämä tavoite saavutetaan tulevaisuudessa kyseisillä tuilla. Sitä vastoin tuilla jatketaan tehottomien tuotantoyksiköiden toimintaa ja mahdollistetaan ylikapasiteetin säilyttäminen, mistä aiheutuu hintojen lasku ja koko Euroopan terästeollisuuden kannattavuuden vähentyminen. Tältä osin British Steel käyttää esimerkkinä italialaiselle Ilva-yritykselle ja sen edeltäjälle Finsiderille sekä espanjalaiselle CIS-yritykselle aikaisemmin myönnettyjä tukia; huolimatta komission vuonna 1989 Ilvalle ja vuonna 1987 CSI:lle hyväksymistä tuista, näiden yritysten elinkelpoisuus ei ollut palautunut, minkä komissio myöntää epäsuorasti riidanalaisten päätösten johdanto-osassa.

82 Riidanalaisilla päätöksillä hyväksytyillä tuilla ei varmisteta Ilvan ja CSI:n elinkelpoisuutta, koska näiden molempien yritysten suhdanneasema on erityislaatuinen sen vuoksi, että niille oli sanomalehtiartikkeleiden mukaan vuosina 1992 ja 1993 aiheutunut ennakoitua raskaampia tappioita ja niiden oli tästä syystä ollut pakko joko hidastaa tarvittavien rationalisointien toteuttamista tai ottaa uusia lainoja ja vaarantaa näin toimintakelpoisuutensa tulevaisuudessa. Tällaisten tukien tehottomuus on seurausta yhteisön terästeollisuuden yleisistä kehityssuuntauksista, joille on ominaista liiallinen tuotantokapasiteetti. Tässä yhteydessä kyseiset tuet vaikuttavat ainoastaan siten, että tuensaajat voivat lisätä markkinaosuuksiaan myymällä tuotteitaan todellisia tuotantokustannuksia alhaisempaan hintaan suorituskykyisempien tuottajien vahingoksi.

83 Näissä olosuhteissa kantaja kiistää komission tekemän Ilvan ja CSI:n rakenneuudistussuunnitelmia koskevan arvioinnin, joka perustuu Atkinsin ja CSI:n asiantuntijalausuntoihin (ks. edellä 13 kohta), joihin viitataan implisiittisesti riidanalaisten päätösten perusteluosan III kohdassa, jossa vedotaan ulkopuolisiin asiantuntijoihin. Kantajan näkemyksen mukaan valtion tuki on vain yksi useista vaihtoehtoisista mahdollisuuksista ja se perustaa tämän näkemyksen professori T. A. J. Cockerillin sen pyynnöstä laatimaan lausuntoon (kanteen liite 9), jossa käsitellään useita muita sellaisia keinoja, joilla halutut tavoitteet voidaan Ilvan ja CSI:n tapauksissa saavuttaa. Erityisesti tässä lausunnossa suositellaan kyseisten yritysten omaisuuden myymistä kokonaan tai osittain, yhteisten yritysten välisten sopimusten tekemistä ja yksittäisten tuotantoyksiköiden myymistä niiden siirtämiseksi Euroopan unionin ulkopuolelle sijoittautuneille terästeollisuusyrityksille.

84 SSAB Svenskt Stål väittää, että riidanalaisilla päätöksillä vaikutetaan ETA-sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan yhteisön ja EFTA-valtioiden väliseen kauppaan. Komissio on siis näin jarruttanut ETA-sopimuksen 97 artiklassa määrättyä päätöksentekomenettelyä, jossa edellytetään muun muassa, että asianomainen sopimuspuoli antaa tiedon muille sopimuspuolille sisäisen lainsäädäntönsä muutoksista ja että ETA:n sekakomitea toteaa, että kyseinen lainsäädännön muutos ei vaikuta tämän sopimuksen moitteettomaan toimintaan.

85 Komissio korostaa aluksi, että kantajan esittämillä väitteillä ja niiden perusteluilla pyritään todellisuudessa peitellysti riidanalaisten päätösten perusteena olevan taloudellisen arvioinnin perustan tarkistamiseen ja että päätöksiä ei perustamissopimuksen 33 artiklan mukaan voida kumota tällä perusteella. Perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla tehtyjen päätösten laillisuutta tarkistettaessa on tutkittava vain, onko komissio tehnyt ilmeisen virheen arvioidessaan hyväksyttyjen tukien tarpeellisuutta perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta katsoen.

86 Riidanalaisilla päätöksillä pyritään komission mukaan siihen, että kapasiteetin vähentämiseen perustuvilla rakenneuudistustoimenpiteillä annetaan asianomaisille

yrityksille terveet ja kannattavat rakenteet. Tuet ovat siis yhteisön tukia, koska niiden avulla voidaan saavuttaa perustamissopimuksessa määritetyt tavoitteet ja ne sopivat yhteen yhteisön teräsmarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kanssa. Terästeollisuuden rakenneuudistuksiin myönnettäviä tukia koskevassa yhteisön politiikassa on otettava myös huomioon tietyt perustamissopimuksen 3 artiklan c, d, e ja g alakohdassa määritellyt sosiaaliset tavoitteet. Komissio on kriisiin varautuessaan sovittanut työn jatkuvuuteen liittyvät vaatimukset yhteen interventioiden rajoittamistarpeen ja tavanomaisten kilpailuolosuhteiden ylläpitämistä koskevan tarpeen kanssa.

87 Tältä kannalta katsoen Cockerillin lausunnossa esitetty riidanalaisten päätösten kritiikki perustuu komission mukaan terästeollisuusalan talouden puhtaasti teoreettiseen erittelyyn sekä tosiasioiden puutteelliseen tuntemukseen. Lisäksi lausunnossa jätetään ottamatta huomioon niiden tavoitteiden moninaisuus ja erilaisuus, jotka komission on otettava huomioon.

88 Neuvosto yhtyy komission esittämään väitteeseen, jonka mukaan kantajan on osoitettava, että kyseisten tukien myöntämistarvetta on arvioitu perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta virheellisesti. Kantaja ei ole neuvoston mukaan esittänyt tästä näyttöä.

89 Italian tasavalta yhtyy kaikkiin komission esittämiin väitteisiin ja niiden perusteluihin. Se korostaa, että riidanalaisissa päätöksissä on otettu huomioon yhteisön koko terästeollisuusalan vaikeudet. Päätösten tekemiseen liittyvien olosuhteiden tai niiden sisällön perusteella ei voida todeta, että päätöksiin vaikutti se, että asianomaiset yritykset ovat julkisia. Kantajan esittämä riidanalaisten päätösten tavoitteita koskeva arvostelu ja perusteet, joilla se kiistää niiden lainmukaisuuden, eivät ole seikkoja, jotka kuuluvat perustamissopimuksen 33 artiklassa määritetyn tuomioistuinten suorittaman valvonnan piiriin.

90 Espanjan kuningaskunnan mukaan komissio on yrittänyt sovittaa yhteen useita oleellisia perustamissopimuksessa mainittuja tavoitteita pyrkien näiden yhteisön terästeollisuuden kannalta oleellisten alojen tervehdyttämiseen. Toimenpiteiden tarpeellisuuden harkitseminen ja näiden toimenpiteiden sisällön määrittäminen kuuluvat yksinomaan komissiolle. Kantajan on näytettävä toteen ilmeinen virhe tai harkintavallan väärinkäyttö kääntääkseen yhteisön toimielinten toimenpiteisiin liittyvän laillisuusolettaman.

91 Ilva kiistää sen tavan, jolla British Steel käyttää Cockerillin lausunnossa esitettyjä taloudellisia perusteita. Kantaja kiistää riidanalaisten päätösten sisältöä koskevissa arvosteluissaan ne tosiseikat, joihin komissio oli perustanut arviointinsa. Yhteisön tuomioistuin ei kuitenkaan voi harkita asiaa toimivaltaisen viranomaisen puolesta, vaan sen on riidanalaisten päätösten tekoaikana käytettävissä olleiden tietojen perusteella vain tarkistettava, ettei ilmeistä virhettä ole tehty tai ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin. Lisäksi ja joka tapauksessa kantajan esittämät väitteet, joiden mukaan Ilvalle myönnetyllä tuella ei saavuteta haluttuja tavoitteita, ovat perusteettomia. Tämän tuen avulla saavutettava tuensaajayrityksen käyttökatteen ja liikevaihdon välinen suhteellinen ero on sitä vastoin suurempi kuin Euroopassa keskimäärin. Komission nimeämä riippumaton asiantuntija on laatimassaan lausunnossa vahvistanut, että Ilva on käyttänyt asianmukaisesti saamansa tuen. Ilvan elinkelpoisuus on siis palautettu sellaisella interventiolla, jonka avulla yhteisiä teräsmarkkinoita suojataan alaa vaivaavan yleismaailmallisen kriisin seurauksilta. Ilvan mukaan on myös syytä muistuttaa, että täytettyään ne edellytykset, jotka komissio asetti tuen hyväksymiselle, Ilva on toteuttanut rakenneuudistussuunnitelman kokonaisuudessaan ja tässä yhteydessä 100 prosenttia Ilvan ja Acciai Speciali Ternin osakkeista on myyty yksityisille yrityksille. Sen perustelun osalta, jonka mukaan Ilva voi edelleen myydä mihin hintaan tahansa taatakseen toimintansa jatkuvuuden, väliintulija toteaa, että komission hyväksymää tukea ei voida käyttää vilpilliseen kilpailuun ja että tätä tukea koskevan riidanalaisen päätöksen 5 artiklan 2 kohdassa määrätään perustamissopimuksen 60 artiklaan perustuvan tutkintamenettelyn aloittamisesta.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

— SSAB Svenskt Stålin esittämien ETA-sopimukseen perustuvien uusien perusteiden tutkittavaksi ottaminen

92 Ruotsalainen yritys SSAB Svenskt Stål, joka on British Steelin vaatimuksia tukeva väliintulija, on esittänyt väliintulokirjelmässään ETA-sopimukseen perustuvia perusteita; se on liittänyt nimittäin perustamissopimuksen 95 artiklan rikkomista ja suhteellisuusperiaatteen sekä syrjintäkiellon periaatteen loukkaamista koskevaan kanneperusteeseen uuden perusteen, joka koskee ETA-sopimuksen 97 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa määrätyn menettelyn rikkomista, esittäen näin vaatimuksen, johon kantaja ei ole vedonnut.

93 Väliintulijan mahdollisuutta vedota kumoamiskannetta koskevassa oikeudenkäynnissä kantajan vaatimusten tueksi tiettyihin ETA-sopimuksen määräyksiin, joihin kantaja itse ei ole vedonnut, on tarkasteltava yhteisön oikeusjärjestyksen perusteiden kannalta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo siis tarpeelliseksi työjärjestyksen 113 artiklan perusteella tarkastella, voidaanko SSAB Svenskt Stålin esittämät uudet perusteet tutkia.

94 EHTY:n tuomioistuimen perussäännön 34 artiklan toisen kohdan mukaan väliintulokirjelmässä saadaan esittää vain jonkun asianosaisen vaatimuksia tukevia vaatimuksia. Lisäksi työjärjestyksen 116 artiklan 3 kohdan mukaan väliintulijan on hyväksyttävä asia sellaisena kuin se on väliintulohetkellä.

95 Näiden oikeudenkäyntimenettelyä koskevien määräysten mukaan, sellaisina kuin niitä on tulkittu edellä 70 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä, on kysyttävä, pyritäänkö SSAB Svenskt Stålin esittämillä perusteilla, vaikka ne liittyvätkin kantajan esittämiin perusteisiin, tosiasiallisesti muuttamaan oikeudenkäynnin sisältöä, vai ovatko ne sitä vastoin pääasian kannalta hyväksyttäviä siten, että ne voidaan tutkia.

96 Nyt esillä olevassa asiassa väliintulija väittää ETA-sopimuksen 97 artiklaa ja sitä seuraavia artikloita rikotun. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että jos tämä peruste katsottaisiin voitavan tutkia, oikeudenkäyntiä laajennettaisiin sisällöllisesti, koska kyseessä on uusi ja itsenäinen kanneperuste; uusi se on siksi, että se liittyy yksinomaan ETA-sopimuksen 97 artiklassa määrättyyn päätöksentekomenettelyyn ja siksi, että kantaja ei ole missään kirjallisen käsittelyn vaiheessa vedonnut siihen; itsenäinen se on siksi, että se ei millään tavoin liity perustamissopimuksen 95 artiklan rikkomiseen eikä niiden perusperiaatteiden loukkaamiseen, joihin kantaja viittaa. Tosiasiallisesti SSAB Svenkst Stål yrittää esittää ETA-sopimuksen perusteella sovellettavien menettelysääntöjen rikkomista koskevan uuden kanneperusteen, vaikka nyt esillä oleva asia liittyy oikeudellisesti yksinomaan EHTY:n perustamissopimukseen.

97 Tästä seuraa, että SSAB Svenskt Stålin esittämiä perusteita ei voida tutkia, koska ne eivät liity nyt esillä olevaan riita-asiaan.

— Kanneperusteen perusteltavuus

98 Aluksi on muistutettava, että — kuten on jo katsottu (ks. edellä 39—55 kohta) — komissiolla on perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen alakohdan perusteella toimivalta yhteisön tavoitteen saavuttamiseksi hyväksyä valtion tuki yhteisössä aina, kun tämäntyyppisen toimenpiteen toteuttaminen on tarpeen terästeollisuusalan taloudellinen tilanne huomioon ottaen.

99 Tämä edellytys täyttyy muun muassa silloin, kun kyseinen ala on joutunut poikkeukselliseen kriisitilanteeseen. Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on korostanut asiassa 214/83, Saksa vastaan komissio, 3.10.1985 antamassaan tuomiossa (Kok. 1985, s. 3053, 30 kohta), "terästeollisuudelle myönnettävien tukien ja tämän teollisuuden vaatimien rakenneuudistusponnistusten läheistä yhteyttä silloin, kun EHTY:n perustamissopimusta sovelletaan kriisiaikoina". Tätä sopimusta sovellet-

taessa komissio arvioi vapaata harkintavaltaa käyttäen, ovatko rakenneuudistustoimenpiteisiin liittyvät tuet yhteensopivia perustamissopimuksen perusperiaatteiden kanssa.

100 Tässä tapauksessa ei ole kiistetty, että Euroopan terästeollisuus joutui 1990-luvun alussa äkilliseen ja vakavaan kriisiin, joka johtui useasta samanaikaisesta tekijästä, kuten kansainvälisen talouden taantumasta, perinteisten vientikanavien sulkemisesta, kehitysmaiden terästeollisuusyritysten kilpailukyvyn äkillisestä parantumisesta ja siitä, että öljyntuottajamaiden järjestön (OPEC) jäsenmaista alettiin nopeasti lisääntyvässä määrin tuoda yhteisöön terästeollisuustuotteita. Tämä kriisitilanne on syytä ottaa huomioon arvioitaessa nyt esillä olevassa asiassa, ovatko kyseiset tuet perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa edellytetyin tavoin tarpeellisia tämän sopimuksen perustavoitteiden saavuttamiseksi.

101 Riidanalaisten päätösten perusteluosan IV kohdasta käy selkeästi ilmi, että niillä pyritään kyseisen jäsenvaltion terästeollisuusalan tervehdyttämiseen. CSI:lle myönnettyjä tukia koskevan päätöksen mukaan "Espanjan julkisen integroidun terästeollisuuden rakenteellisella tervehdyttämisellä ja sen saattamisella kannattavaksi edesautetaan perustamissopimuksen ja erityisesti sen 2 ja 3 artiklan mukaisten tavoitteiden saavuttamista". Ilvalle suunnattuja tukia koskevassa päätöksessä 94/259/EHTY komissio esittää saman ajatuksen, käyttäen hieman erilaista esitystapaa. Se toteaa, että "Italian terästeollisuuden rakenteen vahvistamisella ja sen saattamisella taloudellisesti elinkelpoiseksi edesautetaan perustamissopimuksen mukaisten tavoitteiden saavuttamista".

102 Tästä syytä on ensiksi tarkistettava, onko tämä tavoite perustamissopimuksen mukainen ja toiseksi, oliko kyseisten tukien hyväksyminen tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

103 Ensiksi sen kysymyksen osalta, pyritäänkö tuensaajayritysten tervehdyttämisellä perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen, riidanalaisten päätösten perusteluista ilmenee nimenomaisesti, että tämä tavoite on monitahoinen ja että se

voidaan jakaa useaan osaan. Kyseisillä tuilla pyritään helpottamaan julkisten tuensaajayritysten yksityistämistä, tiettyjen laitosten lakkauttamista, ylikapasiteetin vähentämistä ja työpaikkojen vähentämistä hyväksyttävissä olevalla tavalla (ks. riidanalaisten päätösten perusteluosan II kohta). Näiden kaikkien osien toteuttamisen tarkoituksena oli mahdollistaa kyseisten yritysten rakenteen tervehtyminen ja kannattavuus.

104 Riidanalaisten päätösten tavoitteeseen sisältyy näin ollen tiivistetyssä muodossa suuri määrä erilaisia tavoitteita, joiden osalta on tarkistettava, kuuluvatko ne terästeollisuuden kriisi huomioon ottaen (ks. ed. 98—100 kohta) niiden perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden joukkoon, joihin riidanalaisten päätösten perusteluissa erityisesti viitataan.

105 Tältä osin on syytä ensin muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti komission tehtäviin kuuluu perustamissopimuksessa vahvistetut erilaiset tavoitteet huomioon ottaen varmistaa näiden erilaisten tavoitteiden pysyvä yhteensovittaminen ja että komission on tässä tarkoituksessa käytettävä harkintavaltaansa siten, että yhteinen etu toteutuu (ks. asia 9/56, Meroni v. korkea viranomainen, tuomio 13.6.1958, Kok. 1958, s. 9 ja 43; asia 8/57, Groupement des hauts fourneaux et aciéries belges v. korkea viranomainen, tuomio 21.6.1958, Kok. 1958, s. 223 ja 242 ja yhdistetyt asiat 351/85 ja 360/85, Fabrique de fer de Charleroi et Dillinger Hüttenwerke v. komissio, tuomio 29.9.1987, Kok. 1987, s. 3639, 15 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut erityisesti yhdistetyissä asioissa 154/78, 205/78, 206/78, 226/78, 227/78, 228/78, 263/78, 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 ja 85/79, Valsabbia ym. vastaan komissio, 18.3.1980 antamassaan tuomiossa (Kok. 1980, s. 907, 55 kohta), että "jos erilaisten tavoitteiden yhteensovittaminen on välttämätöntä normaalissa markkinatilanteessa, näin on sitä suuremmalla syyllä kriisitilanteessa, jossa voidaan perustellusti ryhtyä sellaisiin erityisiin toimiin, joilla poiketaan teräsmarkkinoiden toimintaa koskevista tavanomaisista säännöistä ja mitä ilmeisimmin jätetään noudattamatta tiettyjä 3 artiklassa mainittuja tavoitteita, vaikka vain sen c alakohdassa mainittu tavoite, jonka mukaan mahdollisimman alhaisten hintojen toteuttamisesta on huolehdittava".

106 Nyt esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että riidanalaisilla päätöksillä sovitetaan yhteen perustamissopimuksella vahvistetut erilaiset tavoitteet, jotta pääasialliset intressit turvattaisiin.

107 Tiettyjen konsernien tervehdyttämiseen perustuvalla Euroopan terästeollisuuden rationalisoinnilla, kannattamattomien tai kilpailukyvyttömien laitosten lakkauttamisella, ylikapasiteetin vähentämisellä, Ilva-konsernin yksityistämisellä sen elinkelpoisuuden varmistamiseksi ja työpaikkojen kohtuullisella vähentämisellä, joihin näillä päätöksillä pyritään, toteutetaan perustamissopimuksen mukaisia tavoitteita ottaen huomioon terästeollisuusalan herkkyys ja se, että kriisin jatkuminen tai jopa syventyminen olisi voinut aiheuttaa asianomaisten jäsenvaltioiden taloudessa äärimmäisen vakavia ja pysyviä vaikeuksia. Ei ole kiistetty, että tämä ala on olennaisen tärkeä useissa jäsenvaltioissa, koska terästeollisuuslaitokset on sijoitettu alueille, joille on ominaista alityöllisyys ja koska kysymyksessä ovat laajat taloudelliset intressit. Mahdollisista lakkauttamispäätöksistä tai työpaikkojen vähentämistä koskevista päätöksistä tai siitä, että yksityiset, vain markkinavoimien varassa toimivat yhtiöt olisivat ottaneet valvontaansa kyseiset yritykset, olisi näissä olosuhteissa voinut ilman julkisen viranomaisen tukitoimenpiteitä aiheutua erittäin vakavia yleiseen järjestykseen liittyviä vaikeuksia, koska erityisesti työttömyysongelma olisi syventynyt ja uhannut näin synnyttää hyvin vakavan taloudellisen ja sosiaalisen kriisitilanteen.

108 Näissä olosuhteissa riidanalaisilla päätöksillä pyritään perustamissopimuksen 2 artiklan toisessa kohdassa edellytetyin tavoin kiistämättömästi turvaamaan "jatkuva työllisyys" ja huolehtimaan siitä, "että jäsenvaltioiden taloudelle ei aiheuteta olennaista ja jatkuvaa häiriötä", koska niillä pyritään ratkaisemaan tällaiset vaikeudet kyseisiä tukia saavien terästeollisuusyritysten tervehdyttämisellä. Lisäksi ne liittyvät 3 artiklassa määrättyihin tavoitteisiin, joiden mukaan on huolehdittava "sellaisten edellytysten ylläpitämisestä, jotka kannustavat yrityksiä kehittämään ja parantamaan tuotantomahdollisuuksiaan" (3 artiklan d alakohta) ja edistettävä "tuotannon tasaista laajentamista, nykyaikaistamista ja laadun parantamista siten, että vältetään kilpailevia teollisuudenaloja vastaan tarkoitettuja kaikkia suojatoimenpiteitä" (3 artiklan g alakohta). Päätöksillä pyritään näet rationalisoimaan Euroopan terästeollisuutta erityisesti siten, että kannattamattomat tai kilpailukyvyttömät laitokset lakkautetaan lopullisesti (esim. Bagnoli Italiassa ja Avilés, Gijón, Biscaye sekä Ansiao Espanjassa) ja siten, että tiettyjen tuotteiden tuotantokapasiteettia vähennetään pysyvästi (esim. Taranto Italiassa), jotta ylikapasiteettitilanteeseen voidaan vaikuttaa (ks. riidanalaisten päätösten 2 artikla). Yhdessä edellä mainittujen neljän muun yksittäisen päätöksen kanssa, joilla hyväksyttiin valtion tuet ja jotka tehtiin samana päivänä, riidanalaiset päätökset liittyvät terästeollisuusalan pysyvää rakenneuudistusta ja yhteisön tuotantokapasiteetin vähentämistä koskevaan kokonaissuunnitelmaan (ks. edellä 4—6 kohta). Tässä tarkoituksessa on syytä

korostaa, että kyseisillä tuilla ei pyritä varmistamaan pelkästään sitä, että tuensaajayritykset yksinkertaisesti säilyvät elossa — mikä olisi yhteisen edun vastaista —, vaan niillä pyritään palauttamaan niiden elinkelpoisuus rajoittaen kuitenkin tukien kilpailuvaikutus mahdollisimman vähäiseksi ja valvoen vilpitöntä kilpailua koskevien sääntöjen noudattamista erityisesti Ilva-konsernin yksityistämistä koskevien edellytysten osalta.

109 Tästä seuraa, että riidanalaisilla päätöksillä pyritään yleisen edun turvaamiseen perustamissopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Kantajan esittämä väite, jonka mukaan päätöksillä ei pyritä tällaisten tavoitteiden toteuttamiseen, on tästä syystä hylättävä.

110 Kun nyt on todettu riidanalaisilla päätöksillä pyrittävän perustamissopimuksen mukaisiin tavoitteisiin, on seuraavaksi tarkistettava, olivatko päätökset tarpeen näiden tavoitteiden toteuttamiseksi. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on täsmentänyt edellä 99 kohdassa mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio antamassaan tuomiossa, komissio ei voi "missään tapauksessa hyväksyä sellaisten valtion tukien myöntämistä, jotka eivät ole välttämättömiä perustamissopimuksessa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja joilla aiheutetaan kilpailun vääristymistä yhteisillä teräsmarkkinoilla" (30 kohta).

111 Tältä osin on korostettava, että perustamissopimuksen 33 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että "yhteisön tuomioistuin ei saa tutkia sitä taloudellisista tosiseikoista tai olosuhteista johtuvan tilanteen arviointia, jonka perusteella komissio on tehnyt päätöksensä tai antanut suosituksensa, ellei ole kanneltu siitä, että komissio on käyttänyt harkintavaltaansa väärin taikka ilmeisesti jättänyt noudattamatta tämän sopimuksen määräyksiä tai sen soveltamista koskevaa oikeussääntöä".

112 Yhteisöjen tuomioistuin on valtion tukia koskevissa asioissa todennut, että "komissiolla on harkintavalta, jonka käyttäminen edellyttää taloudellisten ja sosiaalisten arvioiden tekemistä yhteisön tasolla" (asia 730/79, Philip Morris v. komissio, tuomio 17.9.1980, Kok. 1980, s. 2671, 24 kohta; edellä 26 kohdassa mainittu

asia Matra v. komissio ja yhdistetyt asiat T-244/93 ja T-486/93, TWD v. komissio, tuomio 13.9.1995, Kok. 1995, s. II-2265).

113 Nyt esillä olevan kanneperusteen osalta, joka edellyttää monitahoisten taloudellisten ja teknisten arviointien tekemistä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti siis vain tarkistettava, että tosiasiat ovat aineellisesti oikeita ja ettei ilmeistä arviointivirhettä ole tehty (ks. asia T-17/93, Matra Hachette v. komissio, tuomio 15.7.1994, Kok. 1994, s. II-595, 104 kohta; asia T-9/93, Schöller v. komissio, tuomio 8.6.1995, Kok. 1995, s. II-1611, 140 kohta ja asia T-266/94, Skibsværftsforeningen ym. v. komissio, tuomio 22.10.1996, Kok. 1996, s. II-1399, 170 kohta).

114 Kun kantaja tässä tapauksessa perustelee väitettään, jonka mukaan CSI:lle ja Ilvalle myönnetyt tuet "eivät ole tarpeellisia", se korostaa erityisesti, että kaikki yritykset palauttaa nyt kysymyksessä olevien yritysten elinkelpoisuus valtion tukien avulla vääjäämättömästi epäonnistuvat ja aiheuttavat vakavia seurauksia yhteismarkkinoiden yleiselle tasapainolle, kun aikaisemmat kokemukset ja terästeollisuusalan tuotantokapasiteetin ylijäämä otetaan huomioon.

115 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että toisin kuin kantaja väittää, riidanalaisten päätösten tausta ja perustelut osoittavat, että Euroopan terästeollisuuden silloista kriisitilannetta ja asianmukaisimpia keinoja siihen varautumiseksi on selvitetty perinpohjaisesti. Komissio oli antanut tutkimusten suorittamista koskevan valtuutuksen riippumattomalle Braun-nimiselle asiantuntijalle, jonka tehtäviin kuului laatia esitys terästeollisuusalan yritysten lakkauttamishankkeista ja jonka laatima lausunto esitettiin 29.1.1993. Tässä lausunnossa vahvistettiin ne tiedot, jotka sisältyivät komission 23.11.1992 neuvostolle ja parlamentille antamaan tiedonantoon (ks. edellä 4 kohta). Lisäksi asiakirjoista ja komission vastauksista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin (ks. edellä 15 kohta) ilmenee, että tämä toimielin tutki huolellisesti ja ulkopuolisten asiantuntijoiden avustuksella ne rakenneuudistussuunnitelmat, jotka liittyivät kyseisten jäsenvaltioiden suunnittelemiin tukihankkeisiin, selvittääkseen, olivatko suunnitelmat riittävän tehokkaita varmistamaan tuensaajayritysten elinkelpoisuuden (kunkin riidanalaisen päätöksen perusteluosan III kohta).

116 Kantaja ei myöskään esitä mitään konkreettista seikkaa, jonka perusteella voitaisiin olettaa, että komissio on tehnyt ilmeisen virheen arvioidessaan kyseisten tukien tarpeellisuutta ja erityisesti sitä, voidaanko tuilla helpottaa tuensaajayritysten tervehdyttämistä.

117 Näin kantaja esittää vain arvailuja ja oletuksia, kun se väittää aikaisempien tukien olleen tehottomia ja toteaa, että kyseisillä tuilla ei todennäköisesti voida saavuttaa haluttuja tavoitteita. Sillä, että yritetään heijastaa tulevaisuuteen menneisyydessä saatuja tuloksia tutkimatta syvällisesti niitä konkreettisia edellytyksiä, jotka riidanalaisissa päätöksissä on asetettu tuensaajayritysten rakenneuudistuksen toteuttamiselle näiden yritysten elinkelpoisuuden tai kannattavuuden varmistamiseksi, ei voida näyttää toteen sitä, että komissio ei olisi ottanut huomioon perustamissopimusta.

118 Kantajan esittämät väitteet, jotka liittyvät Ilvalle ja CSI:lle vuosina 1992 ja 1993 aiheutuneeksi väitettyihin ennalta-arvaamattomiin tappioihin ja terästeollisuusalalle ominaiseen liialliseen tuotantokapasiteettiin, ovat myöskin täysin perusteettomia. Kantaja jättää nimittäin ottamatta huomioon ne varotoimet, joihin komissio on ryhtynyt riidanalaisissa päätöksissä varmistaakseen Ilvan ja CSI:n elinkelpoisuuden ja jotka koskevat erityisesti näiden yritysten velkaantumisen estämistä (ks. riidanalaisten päätösten perusteluosan II kohta), mutta joilla rahoituksen rakenneuudistukseen myönnetään vain juuri tarvittavat määrät, jotta "kaupan edellytykset yhteisössä [eivät muuttuisi] yhteisen edun vastaisella tavalla, kun otetaan erityisesti huomioon terästeollisuusmarkkinoiden nykyiset vaikeudet" (riidanalaisten päätösten perusteluosan VI kohta). Tämän huomioon ottaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että estääkseen tuensaajayrityksiä saamasta perusteetonta etua suhteessa toisiin alan yrityksiin, komissio kiinnittää riidanalaisissa päätöksissä erityistä huomiota siihen, etteivät kyseisten yritysten nettorahoituskustannukset heti aluksi ole alle 3,5 prosenttia (Acciai Speciali Ternin osalta alle 3,2 prosenttia) niiden vuosittaisesta liikevaihdosta, mikä tämän toimielimen käsityksen mukaan, jota kantaja ei ole kiistänyt, vastaa yhteisön terästeollisuusyritysten nykyistä keskiarvoa. Yleisemmin ottaen riidanalaisten päätösten 2 artiklassa asetetaan tietyt edellytykset, joilla pyritään takaamaan, että rahoitustukena myönnetään vain juuri tarvittava määrä. Nämä seikat huomioon ottaen ne kantajan esittämät väitteet ja niiden

perustelut, joilla se pyrkii osoittamaan, että kyseisillä tuilla mahdollistetaan yksinomaan se, että tuensaajat voivat nykyisessä ylikapasiteettitilanteessa myydä tuotteensa tuotantokustannuksia alempaan hintaan, ovat täysin perusteettomia.

119 Lisäksi tiedonannoista, joita komissio on antanut neuvostolle riidanalaisten päätösten tekomenettelyn aikana, ilmenee, että vastaajana oleva toimielin on tutkinut perinpohjaisesti kyseisten tuensaajayritysten elinkelpoisuuden edellytykset. CSI:n osalta (päätös 94/258/EHTY) komissio on Espanjan hallituksen tiedoksiantaman rakenneuudistussuunnitelman elinkelpoisuutta arvioidessaan käyttänyt toimintaan liittyvää perustetta, jonka mukaan "a steel undertaking cannot hope to attain lasting financial viability if it cannot achieve, under normal market conditions, an annual gross operating result of 13,5 % of turnover" (terästeollisuusyritys ei voi saavuttaa vakaata rahoitusasemaa, jollei sen kokonaiskäyttökate normaaleissa markkinaolosuhteissa ole 13,5 prosenttia liikevaihdosta)(CSI:n rakenneuudistusta koskeva komission 5.11.1992 neuvostolle antama tiedonanto SEC(92) 1916 lopull., vastaajan vastauksen liite 9, s. 11, 5.1 kohta). Komission esittämässä Atkinsin asiantuntijalausunnossa todetaan tämän perusteen nojalla, että Espanjan hallituksen tukiohjelmalla voidaan palauttaa CSI:n elinkelpoisuus viimeistään vuoden 1996 loppuun mennessä, jos oletetaan, että litteiden tuotteiden myynti on 3 274 miljoonaa tonnia ja pitkien tuotteiden ja peltituotteiden myynti 1 250 miljoonaa tonnia. Siinä päädytään siihen, että "on an estimated turnover of 303 171 billions pesetas (2.2 BECU) the company should return to positive operating results in 1996, with a gross operating return of 17 %, financial charges of 5 % over sales, depreciation of 10 % and a net return of 2 %" (arviolta 303 171 miljoonan Espanjan pesetan (2,2 miljardia ecua) liikevaihdolla yrityksen pitäisi vuonna 1996 saavuttaa positiivinen käyttökate, jolloin kokonaistoiminnan ylijäämä on 17 prosenttia, rahoituskulut 5 prosenttia myynnistä, lainanlyhennykset 10 prosenttia ja nettokate 2 prosenttia).

120 Komission 15.12.1993 neuvostolle ja EHTY:n neuvoa-antavalle komitealle antaman tiedonannon SEC(93) 2089 lopull. 2 kappaleeseen, jolla pyydetään neuvoston yksimielistä puoltavaa lausuntoa ja neuvoa-antavan komitean lausuntoa perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella, sisältyy Ilvan tilanteen osalta analyyttinen kuvaus niistä yritysten (ILP ja AST) elinkelpoisuusnäkymistä, jotka seuraavat Ilvakonsernin yksityistämisestä (2.5 ja 2.6 kohta) ja jotka neuvosto oli hyväksynyt, ja

siinä viitataan riippumattoman asiantuntijan tehtävään yksilöidä "the hot-rolling mills which could be closed without jeopardizing the viability of either of the new companies, be it ILP or AST" ("ne kuumavalssaamot, jotka voitaisiin lakkauttaa vaarantamatta kummankaan uuden yrityksen elinkelpoisuutta, olipa kyse sitten ILP:stä tai AST:stä"; em. päätöksen 2.9 kohta). Kyseisestä asiakirjasta ilmenee, että asiantuntija otti huomioon kuusi erilaista lakkauttamiseen ja kapasiteetin vähentämiseen perustuvaa vaihtoehtoa, joista Italian hallitus omaksui järjestyksessä toisen. Vaihtoehtoa 2 kuvataan seuraavasti: "eliminating one of the four reheating furnaces belonging to the no 1 mill and one of the three furnaces belonging to the sheet mill at Taranto and closing down completely the facilities at Bagnoli" ("hävitetään yksi neljästä valssaamoon nro 1 kuuluvista lämmitysuuneista ja yksi kolmesta Tarantossa olevista peltivalssaamoon kuuluvista uuneista ja lakkautetaan kokonaan Bagnolin laitokset"; em. päätöksen 2.9 kohta). Näiden seikkojen perusteella komissio katsoi, että ILP ja AST ovat elinkelpoisia. Ottaen perusteeksi kriteerin, jonka mukaan teräteollisuusyritys tulee elinkelpoiseksi, "if it is able to show a return on its equity capital in the range of 1—1,5 % of turnover" ("jos se kykenee näyttämään, että sen pääomakanta on 1—1,5 prosenttia liikevaihdosta"; em. päätöksen 3.3.2 kohta, s. 20) komissio korosti, että ILP:n voitot olivat 1,4—1,5 prosentin luokkaa liikevaihdosta, vaikka rahoituskulujen piti lisääntyä. ILP:n ja AST:n elinkelpoisuutta vaarantamattomien tuotantotasojen osalta kyseisen asiakirjan 2.5 ja 2.6 kohdassa (s. 5—8) on analysoitu taloudelliselta kannalta niitä edellytyksiä, jotka ovat välttämättömiä, jotta tyydyttävään tilanteeseen voitaisiin päästä viimeistään vuoden 1996 loppuun mennessä; näitä tuloksia on käytetty laadittaessa riidanalaisen päätöksen 2 artiklaa.

121 Kantajan esittämän sen perustelun osalta, jonka mukaan komissio olisi voinut käyttää tukien sijasta muita vähemmän vääristymistä aiheuttavia keinoja palauttaakseen kyseisten yritysten elinkelpoisuuden, mikä kantajan mukaan osoitti, että nämä tuet eivät olleet tarpeellisia, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo että vaikka oletettaisiinkin, että vaihtoehtoisia menettelytapoja olisi voitu käyttää ja soveltaa käytännössä, mitä ei ole osoitettu, tällaisten vaihtoehtojen olemassaolo ei yksinään riitä tekemään riidanalaisista päätöksistä lainvastaisia, koska komission valitsemassa ratkaisussa ei ole ilmeistä harkintavirhettä eikä harkintavaltaa sen osalta ole käytetty väärin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtäviin ei kuulu valvoa komission tekemän valinnan asianmukaisuutta, koska tällöin se arvioisi tosiseikkoja tämän toimielimen puolesta.

122 Edellä esitetystä seuraa, että kantaja ei esitä yhtään sellaista vakuuttavaa perustelua, jonka nojalla voitaisiin katsoa, että riidanalaiset päätökset on tehty perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan vastaisesti erityisesti harkittaessa kyseisten tukien hyväksymisen tarpeellisuutta perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta.

123 Tästä seuraa, että riidanalaiset päätökset eivät ole lainvastaisia EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan väitetyn rikkomisen perusteella.

Suhteellisuusperiaatteen ja syrjintäkiellon periaatteen rikkomista koskeva väite

Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet sekä niiden perustelut

124 Kantaja korostaa syrjintäkiellon periaatteen osalta, että hyväksyessään valtion tukien myöntämisen tiettyjen jäsenvaltioiden julkisille yrityksille, komissio on antanut rajoitetulle joukolle yrityksiä mahdollisuuden tehdä rakenneuudistus julkisin varoin, kun taas toisten yritysten, kuten kantajan, on täytynyt käyttää tätä varten omia varojaan. Riidanalaiset päätökset on näin ollen tehty yksinomaan kyseiselle jäsenvaltiolle kuuluvien yritysten hyväksi niiden kanssa kilpailevien yksityisten yritysten tai muiden jäsenvaltioiden yritysten etuja vahingoittaen. Syrjintäkiellon periaate edellyttää, että toisiinsa verrattavissa tilanteissa ei saada menetellä eri tavalla ja että erilaisissa tilanteissa ei menetellä samalla tavalla, ellei tällaista eroa voida objektiivisesti perustella. Periaate edellyttää erityisesti, että julkisen alan ja yksityisen alan välillä ei tehdä minkäänlaista eroa. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan komissiolla ei ole oikeutta hyväksyä tukia, joiden myöntämisellä voidaan ilmeisesti syrjiä julkista tai yksityistä alaa, sillä tällaisessa tapauksessa tukien myöntämisellä aiheutetaan kilpailun vääristymistä yhteisen edun vastaisella tavalla (ks. tältä osin asia 304/85, Falck v. komissio, tuomio 24.2.1987,

Kok. 1987, s. 871). British Steelin mukaan riidanalaisiin päätöksiin sisältyy toinenkin syrjivä tekijä, sillä päätökset on tehty sellaisten yritysten hyväksi, jotka olivat laiminlyöneet ryhtyä radikaaliin rakenneuudistukseen ja sellaisten yritysten vahingoksi, jotka olivat siihen jo ryhtyneet.

125 Riidanalaisilla päätöksillä loukataan lisäksi suhteellisuusperiaatetta sellaisena kuin yhteisön tuomioistuin on sen määritellyt. Komission käyttämät keinot eivät näet sovi yhteen tavoiteltujen päämäärien merkittävyyden kanssa eivätkä ole tarpeellisia niiden saavuttamiseksi. Lisäksi kantajan mukaan riidanalaisiin päätöksiin sisältyvä syrjivä tekijä ei ollut vain itsenäinen kumoamisperuste, vaan myös tärkeä todiste siitä, että riidanalaisilla päätöksillä loukataan suhteellisuusperiaatetta, koska niillä asetetaan kantajan kanssa samanlaisessa tilanteessa olevat yritykset epäedulliseen kilpailuasemaan, joka on täysin epäsuhteessa komission ilmoittamaan tavoitteeseen nähden, vaarantaen näin markkinoiden tasapainon.

126 Komissio väittää neuvoston tukemana, että sen ei voida katsoa syyllistyneen syrjintään, sillä kyseisten jäsenvaltioiden kuuluu ehdottaa valtion tuen myöntämistä. Joka tapauksessa se seikka, että tuet yksittäistapauksessa myönnetään julkisille eikä yksityisille yrityksille, ei välttämättä merkitse sitä, että syrjintäkiellon periaatetta loukataan. Vaikka myönnettäisiinkin, että riidanalaisilla päätöksillä suositaan yrityksiä, jotka eivät olleet varautuneet rakenneuudistukseen, tuet eivät ole yhteisön oikeudessa tarkoitetulla tavalla syrjiviä, koska kilpailu ei niiden vaikutuksesta vääristy yhteisen edun vastaisella tavalla. Kantaja ei ole siis osoittanut, että riidanalaisilla päätöksillä vääristetään kilpailua. Lisäksi komissio muistuttaa, että British Steelistä on vasta viime aikoina tullut yksityinen yritys ja että se on saanut vuosina 1981—1985 tukia, joiden avulla se on yksityistetty ja sen rakenne on tervehdytetty ja tehty kannattavaksi. Kantajan esittämässä toteamuksessa, jonka mukaan sen on täytynyt suorittaa rakenneuudistukset omilla varoillaan, ei siis oteta huomioon sen omaa lähihistoriaa. Käytännössä suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskevalla kanneperusteella ei lisätä mitään kantajan esittämiin niihin väitteisiin ja niiden perusteluihin, jotka koskevat riidanalaisten päätösten tekemisen tarpeellisuutta perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella.

127 Italian tasavallan mukaan riidanalaiset päätökset ovat säännönvastaisia vain, jos niillä pyritään syrjimään tiettyjä yrityksiä toisiin yrityksiin nähden myöntämällä niille erilainen kohtelu samanlaisissa olosuhteissa ja tilanteissa. Asiayhteydestä, jossa päätökset on tehty ja niiden sisällöstä ei kuitenkaan ilmene mitään sellaista seikkaa, jonka perusteella voitaisiin todeta, että niihin on ratkaisevasti vaikuttanut se, että asianomaiset yritykset ovat julkisia yrityksiä ja että päätökset olisivat olleet erilaisia, jos kyse olisi ollut yksityisistä yrityksistä.

128 Espanjan kuningaskunta myöntää samoin, että komissio ei voi hyväksyä tukia, joilla ilmeisesti syrjitään julkista tai yksityistä alaa. Näin ei ollut käynyt nyt esillä olevassa asiassa. Tässä tapauksessa kyseisiä yrityksiä eli British Steelia ja SCI:tä ei aseteta samanlaiseen asemaan, koska tukien myöntäminen velvoittaa viimeksi mainitun ryhtymään kapasiteetin vähentämiseen kun taas ensin mainittu ei osallistu uuteen rakenneuudistusponnistukseen. Suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskevan väitteen osalta kantaja ei ole millään tavoin osoittanut, että komission käyttämät keinot ovat suhteettomia tavoiteltaviin päämääriin nähden. Kyseisten tukien hyväksyminen on osa yhteisön strategiaa, jolla pyritään vastaamaan terästeollisuusalan kriisiin.

129 Ilva korostaa, että komissio oli ilmoittanut yhteisön yrityksille rakenneuudistussuunnitelmasta, jonka se aikoi toteuttaa, pyytäen, että jokainen niistä osallistuisi yleiseen kapasiteetin vähentämisponnistukseen, jotta Euroopan terästeollisuuden todellinen uudelleenorganisointi saataisiin toteutettua. Komissio ei siis ollut suosinut Ilvaa tämän kilpailijoiden vahingoksi, vaan se oli hyväksynyt tuet edellyttäen, että sitoumuksia noudatetaan tarkasti. Näin ollen ei voida puhua syrjintäkiellon periaatteen loukkaamisesta, sillä erilaisia tilanteita oli arvioitu eri tavoin.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

130 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo soveliaaksi tutkia ensin väitettä, jonka mukaan suhteellisuusperiaatetta ei ole otettu huomioon ja tämän jälkeen väitettä, joka koskee syrjintäkiellon periaatteen loukkaamista.

131 Suhteellisuusperiaatteen huomiotta jättämistä koskevassa väitteessään kantaja toteaa, että kyseiset tuet ovat suhteettomia niiden tavoitteeseen nähden. Kantaja toteaa pääasiallisesti, että riidanalaisilla päätöksillä ei aseteta riittäviä kapasiteetin vähentämistä koskevia velvoitteita tuensaajayrityksille vastikkeeksi niistä taloudellisista eduista, joita nämä yritykset ovat kyseisistä tuista saaneet ja siitä kilpailun vääristymisestä, joka tästä seuraa.

132 Perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan komission niissä tapauksissa, joista ei määrätä tässä sopimuksessa, tekemien päätösten on oltava perustamissopimuksen 5 artiklan määräysten mukaisia; 5 artiklassa määrätään, että komission on toteutettava päämääränsä "puuttumalla asioihin rajoitetusti". Tätä viimeksi mainittua määräystä on tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan suhteellisuusperiaatetta (ks. tämänsuuntaisesti asia 31/59, Acciaieria e Tubificio di Brescia v. korkea viranomainen, tuomio 4.4.1960, Kok. 1960, julkisasiamies Roemerin ratkaisuehdotus, s. 151, kappale BI. a, s. 189).

133 Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut valtion tukia koskien edellä 99 kohdassa mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio, että komissio ei voi hyväksyä sellaisten tukien myöntämistä, "jotka voivat aiheuttaa kilpailun vääristymistä teräksen yhteismarkkinoilla" (30 kohta). Samaan tapaan se totesi asiassa 15/57, Compagnie des hauts fourneaux de Chasse v. korkea viranomainen, 13.6.1958 antamassaan tuomiossa (Kok. 1958, s. 155 ja 187), että tällä toimielimellä "on velvollisuus toimia varovaisesti ja puuttua asioihin vasta punnittuaan huolellisesti kyseisiä intressejä ja rajoitettuaan ulkopuolisille aiheutuviksi ennakoidut vahingot mahdollisimman vähäisiksi".

134 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissiolla on tällä alalla sille kuuluvan "poliittisen vastuun laajuinen harkintavalta" (ks. asia C-8/89, Zardi, tuomio 26.6.1990, Kok. 1990, s. I-2515, 11 kohta). Tästä seuraa, että komission päätös voi olla lainvastainen vain, jos se on tavoitteen kannalta "selvästi epäasianmukainen"

tai suhteeton (ks. asia 179/84, Bozzetti, tuomio 9.7.1985, Kok. 1985, s. 2301 ja asia 265/87, Schräder, tuomio 11.7.1989, Kok. 1989, s. 2237, 22 kohta).

135 Nyt esillä olevassa asiassa on syytä korostaa aluksi, että kyseiset tuet myötävaikuttavat tiettyjen perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen siten, että niillä palautetaan tuensaajayritysten elinkelpoisuus ja että ne olivat tässä suhteessa tarpeellisia, kuten jo on katsottu (ks. edellä 98—123 kohta). Edellä mainitun oikeuskäytännön perusteella ja toisin kuin kantaja väittää, nämä tuet eivät ole epäasianmukaisia suhteessa niihin taloudellisiin ja sosiaalisiin päämääriin, joihin tällä elinkelpoisuuden palauttamisella pyritään. Jotta kuitenkin riidanalaisia päätöksiä voitaisiin pitää suhteellisuusperiaatteen mukaisina, on vielä tarkistettava, ovatko näissä päätöksissä tuensaajayrityksille asetetut lakkauttamisvelvollisuus ja kapasiteetin vähentämisvelvollisuus asianmukaisia vastikkeita hyväksytyille tuille.

136 Tässä tarkoituksessa on syytä muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan "tukien määrän ja poistettavan tuotantokapasiteetin merkittävyyden välistä tarkkaa määrällistä suhdetta" ei voida määrittää (ks. tältä osin edellä 99 kohdassa mainittu asia Saksa v. komissio, tuomion 33 kohta). Sitä vastoin tekijät, jotka vaikuttavat myönnettäväksi aiottujen tukien tarkkaan määrään, "eivät koostu pelkästään poistettavan tuotantokapasiteetin tonnimäärästä, vaan ne sisältävät myös muita yhteisön alueelta toiselle vaihtelevia tekijöitä", kuten rakenneuudistusponnistelut, alueelliset ja sosiaaliset terästeollisuuden kriisin aiheuttamat ongelmat, tekninen kehitys ja yritysten sopeutuminen markkinoiden vaatimuksiin (saman tuomion 34 kohta). Tästä seuraa, että komission arviointia ei voida tarkistaa yksinomaan taloudellisten perusteiden nojalla. Komissio voi perustellusti ottaa huomioon laajan joukon poliittisia, taloudellisia tai sosiaalisia seikkoja, kun se käyttää perustamissopimuksen 95 artiklaan perustuvaa harkintavaltaansa.

137 Nyt esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että komissio korostaa CSI:tä koskevan päätöksen 94/258/EHTY perusteluosan IV kohdassa tarvetta "määrätä asianmukaisista vastikkeista, jotka ovat oikeassa

suhteessa poikkeuksellisesti hyväksyttyyn tukeen nähden, jotta yritykset osallistuisivat täysipainoisemmin tällä sektorilla vaadittaviin rakenteellisiin järjestelyihin". Lisäksi tämän päätöksen perusteluosan VI kohdassa todetaan, että "välttämätöntä ei ole vain se, että hyväksytyn tuen avulla voidaan — — palauttaa yhtiö kannattavaksi vuoden 1996 loppuun mennessä, vaan lisäksi tuen määrä on rajoitettava vain tarpeelliseen määrään. Tässä yhteydessä on myös valvottava, että yritys ei rahoitusta koskevien rakenneuudistustoimenpiteiden perusteella saa perusteetonta etua muihin alan yrityksiin nähden — —". Ilvaa koskevan päätöksen 94/259/EHTY perusteluosan V ja VI kohdassa komissio toteaa, että "jotta kilpailuun kohdistuvat vaikutukset voitaisiin rajoittaa mahdollisimman vähäisiksi on tärkeää, että Italian julkinen terästeollisuus myötävaikuttaa määräävällä tavalla tällä alalla vielä tarvittavaan rakenteelliseen järjestelyyn vähentämällä kapasiteettia tuen vastikkeeksi" ja että "toimintatuki on rajoitettava vain tarpeelliseen määrään". Kahden riidanalaisen päätöksen perusteluissa on näin ollen perusteltu ne kriteerit, joita on käytetty toteutettavan kapasiteettivähennyksen määrittämisessä. Ilvan osalta kyse on kapasiteetin vähentämisestä 1,7 miljoonalla tonnilla vuodessa Tarantossa siten, että useita lämmitysuuneja puretaan ja Bagnolin laitokset lakkautetaan kokonaan. CSI:tä koskevassa päätöksessä edellytetään, että kapasiteettia vähennetään Avilesissa ja Biscayessa 2,3 miljoonalla valurautatonnilla, Gijónissa ja Biscayessa 1,423 miljoonalla raakaterästonnilla ja Ansiaossa 2,3 miljoonalla kuumavalssatulla terässverkkotonnilla. Lisäksi näiden kahden päätöksen 1 artiklan 3 kohdassa täsmennetään, että "tukia ei saada käyttää epälojaaliin kilpailuun", ja että jos näin tapahtuu, komissio voi vaatia, että tukien maksaminen lopetetaan tai että jo maksetut tuet palautetaan tällaisesta menettelystä mahdollisesti määrättävien seuraamusten tätä estämättä (kyseisten päätösten 6 artiklan 1 kohta).

138 Muutoin on syytä korostaa, että kantaja ei esitä konkreettisia perusteita osoittaakseen, että riidanalaisissa päätöksissä edellytetyt laitosten lakkauttamiset ovat riittämättömiä, kun niitä verrataan hyväksytyn tuen merkittävyyteen ja tavoiteltaviin päämääriin.

139 Näissä olosuhteissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että minkään seikan perusteella ei voida katsoa, että komissio ei asettanut kyseisille tuensaajayrityksille asianmukaisia edellytyksiä näin myönnetyn edun vastikkeeksi, jotta nämä yritykset myötävaikuttaisivat koko kyseisen alan rakenneuudistukseen ja kapasiteetin vähentämiseen perustamissopimuksen tavoitteiden mukaisesti.

140 Tästä seuraa, että väite, jonka mukaan suhteellisuusperiaatetta ei ole otettu huomioon, on perusteeton.

141 Sen väitteen osalta, joka koskee syrjintäkiellon periaatteen loukkaamista, on muistutettava, että perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan mukaan "toimenpiteet ja menettelyt, jotka syrjivät tuottajia" ovat teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomia ja sen vuoksi ne kielletään yhteisössä.

142 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan syrjintää tapahtuu silloin kun toisiinsa verrattavissa olevissa tilanteissa menetellään eri tavoin ja kun tietyt toimijat asetetaan näin epäedullisempaan asemaan kuin toiset, vaikka tällaista erilaista menettelytapaa ei voida perustella riittävillä objektiivisilla eroavuuksilla (ks. asia 250/83, Finsider v. komissio, tuomio 15.1.1985, Kok. 1985, s. 131, 8 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on todennut erityisesti terästeollisuuden tukien osalta, että jos hyväksymispäätöksellä annetaan "joko erilaisia etuja samassa tilanteessa oleville terästeollisuusyrityksille tai samanlaisia etuja täysin erilaisissa tilanteissa oleville terästeollisuusyrityksille" (edellä 99 kohdassa mainittu asia Saksa v. komissio, tuomion 36 kohta), tämä ei ole yhdenvertaista kohtelua ja on siis syrjintää.

143 Tukien alalla on kysymystä julkisen ja yksityisen alan syrjinnästä tutkittu EHTY:n perustamissopimukseen liittyen edellä mainitussa asiassa Falck vastaan komissio. Korostettuaan, että vastuu tuen myöntämisestä kuuluu ensisijassa kyseiselle hallitukselle, yhteisöjen tuomioistuin tarkensi komission asemaa seuraavasti: "On totta, että — — vaikka kaikilla tukitoimilla voidaan suosia yhtä yritystä toiseen nähden, komissio ei voi kuitenkaan hyväksyä tukia, joiden myöntämisellä saatettaisiin syrjiä julkista tai yksityistä alaa. Tällaisessa tapauksessa kyseisten tukien myöntämisellä aiheutettaisiin nimittäin kilpailun vääristymistä yhteisen edun vastaisella tavalla" (27 kohta).

144 Jotta nyt esillä olevassa asiassa voidaan määrittää, ovatko riidanalaiset päätökset syrjiviä, on syytä tarkistaa, aiheutetaanko niillä kilpailun vääristymistä yhteisen edun vastaisella tavalla.

145 Tässä tarkoituksessa on ensin syytä todeta, että kantaja ei esitä mitään konkreettisia perusteluja osoittaakseen, että riidanalaisilla päätöksillä voidaan vaikuttaa kilpailun edellytyksiin "yhteisen edun vastaisella tavalla" ja että ne tästä syystä johtavat yksityisten yritysten "ilmeiseen" syrjintään.

146 Tältä osin, kuten Italian hallitus toteaa, siitä tilanteesta, jossa päätökset on tehty, ja itse päätöksistä ei ilmene mitään sellaisia seikkoja, joiden perusteella voitaisiin todeta, että niihin on määräävästi vaikuttanut se olosuhde, että tuensaajayritykset olivat julkisia yrityksiä ja että tästä syystä päätökset olisivat olleet erilaisia, jos kyse olisi ollut yksityisistä yrityksistä. Jos komissio ei olisi hyväksynyt kyseisiä tukia, siksi että kyseiset yritykset ovat julkisia, se olisi tällöin jättänyt ottamatta huomioon julkisten ja yksityisten yritysten yhdenvertaista kohtelua koskevan periaatteen.

147 Lisäksi on todettava, että — kuten jo on todettu (ks. edellä 131—139 kohta) — kyseisille tuensaajayrityksille myönnetyt edut ovat oikeassa suhteessa haluttuihin tavoitteisiin nähden erityisesti, kun näille yrityksille asetetut velvoitteet otetaan huomioon (laitosten lakkauttaminen ja tuotantokapasiteetin vähentäminen). Lisäksi riidanalaisista päätöksistä aiheutuva kilpailun vääristyminen rajoittuu vain välttämättömään (ks. edellä 118 kohta) ja sitä voidaan perustella näiden päätösten tavoitteella — tuensaajayritysten terveen ja kannattavan rakenteen palauttaminen —, joka on katsottu yhteensopivaksi perustamissopimuksen kanssa (ks. edellä 103—108 kohta). Lopuksi näiden päätösten 1 artiklan 3 kohdassa lausutaan, että "tukia ei saa käyttää epälojaaliin kilpailuun". Komissio voi päätösten 6 artiklan 1 kohdan perusteella vaatia kyseisten tukien maksamisen lopettamista tai niiden maksamista takaisin, jos jotakin näistä velvoitteista rikotaan (ks. edellä 137 kohta).

148 Näissä olosuhteissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että komissio on toiminut yhteisen edun mukaisesti arvioidessaan asiaan vaikuttavia erilaisia intressejä ja valvoessaan, että tärkeimpiä intressejä suojellaan, välttäen aiheuttamasta epäsuotuisia seurauksia muille taloudellisille toimijoille siinä määrin kuin se riidanalaisten päätösten kohteen ja tavoitteen huomioon ottaen on ollut mahdollista.

149 Tämä näkemys on yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukainen, sillä tämä on katsonut asiassa Valsabbia vastaan komissio antamansa tuomion 49 kohdassa seuraavaa: "On totta, että komissiolla on perustamissopimuksen 3 artiklan nojalla velvollisuus toimia yhteisen edun mukaisesti, mutta tämä ei tarkoita sitä, että sen olisi toimittava poikkeuksetta kaikkien oikeussubjektien eduksi, sillä komissiolla ei ole asemansa perusteella velvollisuutta toimia vain sillä edellytyksellä, että kenenkään etuihin ei puututa. Sitä vastoin sen on toimittava eri etuja arvioiden ja välttäen vahingollisia vaikutuksia, jos tehtävä päätös sen kohtuudella sallii. Komissio voi yhteisen edun nimissä käyttää päätösvaltaansa olosuhteiden edellyttämällä tavalla jopa tiettyjen yksittäisten etujen haitaksi."

150 Tästä seuraa, että kantajan esittämä väite, jonka mukaan riidanalaisilla päätöksillä loukataan syrjintäkiellon periaatetta, on hylättävä.

4. *Olennaisten menettelymääräysten rikkomista koskeva neljäs kanneperuste*

151 British Steel väittää, että riidanalaisia päätöksiä tehtäessä on rikottu olennaisia menettelymääräyksiä. Tämä kanneperuste voidaan jakaa kolmeen osaan, joista ensimmäinen koskee riittämättömiä perusteluja, toinen kontradiktorisen menettelyn laiminlyöntiä ja kolmas neuvoston yksimielisen puoltavan lausunnon vastaisuutta.

Riittämättömiä perusteluja koskeva väite

Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet sekä niiden perustelut

152 British Steel väittää SSAB Svenskt Stålin tukemana, että komissio on rikkonut perustamissopimuksen 15 artiklassa määrättyä velvollisuutta, jonka mukaan päätökset on perusteltava riittävästi. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että vaikka perusteluvelvollisuus riippuu siitä, millaisesta toimenpiteestä on kyse, ja siitä, missä yhteydessä tämä toimenpide toteutetaan, 15 artiklassa vahvistetut edellytykset eivät täyty, jos riidanalaisessa päätöksessä todetaan vain, että kyseisten säännösten soveltamisedellytykset täyttyvät (ks. tältä osin asia 185/85, Usinor v. komissio, tuomio 1.7.1986, Kok. 1986, s. 2079, 21 kohta).

153 Riidanalaisten päätösten perustelut ovat British Steelin mukaan samanlaiset kuin komission samana päivänä tekemien niiden päätösten perustelut, joilla se hyväksyi terästeollisuusyritysten tuet. Komissio ei erityisesti selitä, miten kyseisten tukien avulla CSI:lle ja Ilvalle annetaan taloudellisesti vahva ja elinkelpoinen rakenne eikä sitä, kuinka perustamissopimuksen päämäärät voidaan näin saavuttaa. Komissio ei myöskään tuo esille, mitkä ovat ne perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklassa tarkoitetut päämäärät, jotka se haluaa saavuttaa.

154 Kantaja toteaa, että mikäli se ymmärtää oikein, komissio oli todellisuudessa saanut ulkopuolisen asiantuntijan eli W. S. Atkins -nimisen yrityksen laatiman lausunnon, ennen kuin se teki riidanalaiset päätökset. Koska riidanalaisissa päätöksissä ei kuitenkaan viitata tähän lausuntoon ja niihin päätelmiin, joita sen perusteella pitäisi tehdä, päätöksiä ei ole perusteltu riittävän täsmällisesti, jotta asianomaiset voisivat varmistaa oikeussuojansa ja jotta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voisi harjoittaa tehokasta tuomioistuinvalvontaa.

155 Det Danske Stålvalseværk väittää sekin, että riidanalaiset päätökset on perusteltu riittämättömästi. Erityisesti se, että komissio ei ole yksilöinyt tavoiteltavia päämääriä ja näiden päämäärien ja kyseisten tukien välistä yhteyttä, merkitsee, että riidanalaiset päätökset ovat poliittisen toiminnan tulos.

156 Komissio kiistää Italian hallituksen tukemana kantajan esittämät väitteet ja niiden perustelut. Ensinnäkään kantaja ei selitä, miten jonkin päätöksen perustelujen samankaltaisuus joidenkin toisten päätösten perustelujen kanssa aiheuttaa sen, että ensin mainittuja perusteluja voidaan pitää riittämättöminä. Nyt esillä olevassa asiassa komission tekemät kuusi päätöstä ovat osa terästeollisuuden rakenneuudistussuunnitelmaa ja ne oli tehty samanaikaisesti ja samassa kriisitilanteessa, jossa kapasiteetin vähentäminen oli vääjämätöntä. Toiseksi toteamus, jonka mukaan riidanalaisissa päätöksissä ei selitetä kuinka perustamissopimuksen päämäärät voidaan toteuttaa valtion tuen myöntämisellä, on täysin tarkoitushakuinen, sillä tuki voidaan perustamissopimuksen määräykset huomioon ottaen pätevästi hyväksyä vain, jos yhteisön etu sitä vaatii, ja vasta tällöin sitä voidaan pitää yhteisön tukena. Komissio toteaa myös, että vaikka W. S. Atkins -nimisen yrityksen laatimaan lausuntoon ei viitatakaan, tämä ei millään tavalla muuta perustelujen sisältöä, koska jokaisen päätöksen perusteluosan III kohdassa mainitaan nimenomaisesti, että ulkopuolinen asiantuntija on avustanut päätöksen tekemisessä. Riidanalaisten päätösten perusteluja arvioitaessa on lopuksi otettava huomioon, että komissio ei ole määrännyt kantajalle seuraamusta ja että lisäksi kantaja on tiiviisti osallistunut päätösten tekemistä edeltäneeseen menettelyyn, kuten EHTY:n neuvoa-antavan komitean kokouspöytäkirjat osoittavat.

157 Komissio katsoo, että sen Ilvan ja CSI:n osalta hyväksymät tuet ovat selkeästi yhteisön tukia ja kuuluvat osana komission ehdottamaan ja neuvoston hyväksymään terästeollisuuden rakenneuudistusohjelmaan. Lisäksi British Steel on tiiviisti osallistunut riidanalaisten päätösten tekemiseen johtaneeseen menettelyyn, ja tästä syystä se ei voi väittää, ettei se täysin tiennyt niitä perusteita, jotka johtivat päätösten tekemiseen.

158 Espanjan kuningaskunnan mukaan yhteisön toimielimen ei odoteta täsmentävän kaikkia asian kannalta merkittäviä tosi- ja oikeusseikkoja. Päätöksen perusteluja on arvioitava siten, että sekä sen asiayhteys että kyseistä alaa sääntelevät säännöt otetaan huomioon (asia C-213/87, Gemeente Amsterdam ja VIA v. komissio, tuomio 7.2.1990, Kok. 1990, s. I-221). Nyt esillä olevassa asiassa riidanalaiset päätökset ovat enemmän kuin riittävästi perusteltuja, koska komissio käsittelee kohta kohdalta jokaista edellytystä, jonka nojalla kyseinen toimenpide on perusteltu, ja oikeudellista perustaa sekä määrättyjä valvontatoimia.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

159 Perustamissopimuksen 5 artiklan toisen kohdan neljännessä luetelmakohdassa määrätään, että yhteisö "julkistaa toimiensa perusteet". Saman sopimuksen 15 artiklan ensimmäisessä kohdassa täsmennetään, että "komission päätökset, suositukset ja lausunnot perustellaan, ja niissä viitataan niihin lausuntoihin, jotka on hankittava". Näistä määräyksistä ja EHTY:n perustamissopimuksen yleisistä periaatteista ilmenee, että komissiolla on perusteluvelvollisuus, jos se tekee yleisiä tai yksittäisiä päätöksiä, olipa sen näitä varten valitsema oikeudellinen perusta mikä tahansa.

160 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteluissa on otettava huomioon kyseisen toimenpiteen luonne ja niistä on selkeästi ja yksiselitteisesti käytävä ilmi yhteisön toimielimen riidanalaisen toimenpiteen perustelut siten, että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että yhteisöjen tuomioistuimet voivat valvoa toimenpiteen laillisuutta. Yhteisön toimielimen ei tarvitse perusteluissaan esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia. Perusteluja arvioitaessa on otettava huomioon päätöksen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (asia C-56/93, Belgia v. komissio, tuomio 29.2.1996, Kok. 1996, s. I-723 ja edellä 113 kohdassa mainittu asia Skibsværftsforeningen ym. v. komissio, tuomion 230 kohta). Lisäksi toimenpiteen perusteluja on arvioitava ottaen huomioon muun muassa "se intressi, joka toimenpiteen kohteena olevilla tai EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuilla muilla oikeushenkilöillä voi olla selitysten saamiseen" (yhdistetyt asiat 172/83 ja 226/83, Hoogovens Groep v. komissio, tuomio 19.9.1985, Kok. 1985, s. 2831, 24 kohta).

161 Kantajan nyt esillä olevassa asiassa esittämät väitteet, jotka liittyvät riidanalaisten päätösten riittämättömiin perusteluihin, on tutkittava siltä osin, kuin ne koskevat sitä, voidaanko kyseisten yritysten elinkelpoisuus palauttaa kyseisten tukien avulla ja sopiiko tämä tavoite yhteen perustamissopimuksen kanssa.

162 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensinnäkin tuensaajayritysten elinkelpoisuuden osalta, että keinot, joilla tämä elinkelpoisuus komission mukaan on palautettava, ilmenevät selkeästi riidanalaisista päätöksistä, koska muun muassa päätösten perusteluosan II kohdassa mainitaan ne rakenneuudistussuunnitelman eri osat, joita kyseisillä tuilla tuetaan. CSI:tä koskevasta päätöksestä ilmenee nimenomaan, että tähän suunnitelmaan sisältyy oleellisesti joukko teollista, sosiaalista ja rahoituksellista rakenneuudistusta koskevia toimenpiteitä. Siinä mainitaan näin ollen esimerkiksi ne pääasialliset toimenpiteet, joilla pyritään yrityksen rahoitusrakenteen tasapainottamiseen, vähiten kannattavien laitosten lakkauttamiseen ja henkilöstön määrän vähentämiseen 42 prosentilla. Ilvan osalta sille suunnattuja tukia koskevasta päätöksestä ilmenee, että tämän yrityksen elinkelpoisuuden palauttamiseen pyritään yksityistämällä konserni, mikä on näillä tuilla tavoiteltu oleellinen päämäärä, ja uudella rakenneuudistussuunnitelmalla siten, että Ilvan keskeinen toiminta jaetaan kahdeksi uudeksi yhtiöksi päätöksessä esitetyn suunnitelman mukaisesti.

163 Lisäksi komissio täsmentää riidanalaisissa päätöksissä (perusteluosan III kohta), että tutkiessaan rakenneuudistussuunnitelmien toimivuutta se käytti samoja perusteita, joita se oli edellyttänyt käytettävän yhteisön terästeollisuuden aikaisemman rakenneuudistuksen yhteydessä. Taloudelliset toimijat ja erityisesti kantaja eivät tästä syystä voineet olla tietämättä näistä perusteista. Kantaja on väliintulija Ilvan esittämien toteamusten mukaan, joita ei ole kiistetty, itsekin saanut valtion tukea yksityistämiseensä. Koska riidanalaisissa päätöksissä on näin ollen esitetty edellä mainittujen rakenneuudistussuunnitelmien pääasialliset osat, niissä on oikeudellisesti riittävällä tavalla esitetty ne syyt, joiden perusteella komissio katsoi, että kyseisillä tuilla annetaan CSI:lle ja Ilvalle terve ja elinkelpoinen rakenne.

164 Kantajan esittämää perustelua, jonka mukaan komissio on jättänyt riidanalaisissa päätöksissä esittämättä ne perusteet, joita tuensaajayritysten elinkelpoisuuden arvioinnissa avustaneet riippumattomat asiantuntijat käyttivät, ei voida tässä asiayhtey-

dessä hyväksyä. Tältä osin on riittävää muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komission ei odoteta tarkasti esittävän niitä lukuisia ja monitahoisia eri seikkoja, joiden perusteella päätös on tehty, jos se mainitsee sen kokonaistilanteen, joka on johtanut päätöksen tekemiseen ja ne yleiset päämäärät, joihin se pyrkii. Nyt esillä olevassa asiassa riidanalaiset päätökset on perusteltu riittävästi kyseisten yritysten elinkelpoisuuden palauttamisen osalta, kuten edellisessä kohdassa on juuri osoitettu.

165 Lisäksi asiakirjoissa täydennetään laajalti riidanalaisten päätösten perusteluja tuensaajayritysten elinkelpoisuuden osalta. CSI:n tilanteen osalta komissio on esittänyt kokonaisuudessaan CSI:n rakenneuudistusta koskevan 5.11.1992 neuvostolle annetun komission tiedonannon (asiak. SEC(92) 1916 lopull.), joka annettiin sen jälkeen kun Espanjan hallitus oli antanut tiedoksi tätä yritystä koskevan rakenneuudistussuunnitelman. Edellä mainitussa asiakirjassa analysoidaan perinpohjin AHV:n (Altos Hornos de Vizcaya) ja Ensidesan yhdistyttyä CSI:hin syntyneen uuden yhtiön elinkelpoisuuden edellytyksiä (ks. edellä 119 kohta). Lisäksi komissio on 30.6.1995 antamassaan täydentävässä vastauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin toimittanut Atkinsin laatiman CSI:tä koskevan lausunnon, josta luottamukselliset tiedot on poistettu. Käytettävissä olevasta versiosta käy hyvin yksityiskohtaisesti selville asiantuntijan työskentelymenetelmä ja ne vaihtoehdot, jotka on otettu huomioon pyrittäessä esittämään CSI:n elinkelpoisuuden palauttamista koskevat luotettavat tulevaisuudennäkymät.

166 Ilvan tilanteen osalta (päätös 94/259/EHTY) komissio on myös esittänyt kokonaisuudessaan 15.12.1993 neuvostolle osoitetun komission tiedonannon (asiak. SEC(93) 2089 lopull.), jossa komissio pyysi perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan perusteella neuvoston yksimielistä puoltavaa lausuntoa. Tämä tiedonanto on osittain samansisältöinen, kuin aikaisemmin 10.11.1993 annettu tiedonanto (asiak. SEC(93) 1745 lopull.). Siihen sisältyy perinpohjainen analyysi

yritysten (ILP ja AST) elinkelpoisuuden edellytyksistä Ilvan yksityistämisen seurauksena (2.5 ja 2.6 kohta), sellaisina kuin neuvosto nämä edellytykset hyväksyi (ks. edellä 120 kohta).

167 Niiden syiden osalta, joiden perusteella komissio katsoi kyseisten tukien tavoitteen eli tuensaajayritysten elinkelpoisuuden palauttamisen olevan perustamissopimuksen päämäärien mukainen, on tärkeää korostaa, että nämä syyt ilmenevät päätösten perusteluosan IV kohdan lisäksi koko päätöksestä. Tarkemmin ottaen IV kohdasta ilmenee, että komission mukaan kyseisten yritysten tervehdyttämistä on pidettävä perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklassa määriteltyjen päämäärien mukaisena, koska useiden jäsenvaltioiden terästeollisuusala on kärsinyt vakavista vaikeuksista vuoden 1990 puolivälistä lähtien. Perusteluosan V ja VI kohdassa komissio tarkentaa, että riidanalaisilla päätöksillä pyritään erityisesti myötävaikuttamaan alan rakenteelliseen nopeuttamiseen kapasiteettia vähentämällä. Se korostaa myös, että eräs päämäärä, johon se pyrkii asettamillaan erilaisilla edellytyksillä, on rajoittaa kyseisten tukien kilpailuvaikutukset mahdollisimman vähäisiksi. Näissä olosuhteissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että riidanalaiset päätökset ovat riittävästi perusteltuja, jotta kantajalla on mahdollisuus yksilöidä ne perustamissopimuksen päämäärät, joihin näillä päätöksillä pyritään ja jotta se voi arvioida, onko CSI:n ja Ilvan tervehdyttäminen näiden päämäärien mukaista.

168 Lisäksi juuri tutkitut väitteet ovat sitäkin vähemmän perusteltuja, koska ei ole kiistetty, että kantaja on tiiviisti osallistunut päätösten tekemistä edeltävään menettelyyn ja koska tämä vaikuttaa siten, että äärimmäisen yksityiskohtaiset perustelut eivät ole tarpeen (ks. asia 13/72, Alankomaat v. komissio, tuomio 11.1.1973, Kok. 1973, s. 27).

169 Kaikista edellä esitetyistä seikoista seuraa, että riidanalaiset päätökset eivät ole lainvastaisia siitä syystä, että niitä ei olisi perusteltu riittävästi.

Kontradiktorisen menettelyn noudattamatta jättämistä koskeva väite

Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet sekä niiden perustelut

170 British Steel väittää SSAB Svenskt Stålin tukemana, että koska komissio ei ole noudattanut tukisäännöstön 6 artiklassa määrättyä kontradiktorista menettelyä, se on rikkonut erästä yhteisön oikeudessa säädettyä olennaista menettelymääräystä. Tukisäännöstön 6 artiklaan sisältyvät menettelysäännökset ovat olennaisilta osiltaan samoja EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 ja 3 kohdan määräysten kanssa, sellaisina kuin niitä on tulkittu yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä (ks. erityisesti asia 120/73, Lorenz v. Saksa, tuomio 11.12.1973, Kok. 1973, s. 1471). Kantajan mielestä näiden kahden määräyskokonaisuuden rakenteet ovat siinä määrin samankaltaisia, että vaikka 6 artiklassa ei nimenomaisesti määrätäkään, että komissiolla on velvollisuus aloittaa kontradiktorinen menettely, kun se epäilee jonkin tukihankkeen soveltuvuutta, tällaisen velvollisuuden on syytä mitä ilmeisimmin päätellä olevan olemassa. Kantaja muistuttaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, josta ilmenee, että kun komissio toteaa tuen soveltumattomaksi, tämän toteamuksen on perustuttava asianmukaiseen menettelyyn, jonka toteuttamisesta tämä toimielin vastaa (ks. tältä osin asia C-387/92, Banco Exterior de Espana, tuomio 15.3.1994, Kok. 1994, s. I-877). Kantajan mukaan päädyttäisiin yllättävään tilanteeseen, jos EHTY:n perustamissopimuksen menettelymääräysten noudattamista ei taattaisi yhtä hyvin kuin EY:n perustamissopimuksessa, kun otetaan huomioon, että ensin mainittuun sopimukseen sisältyvä valtion tukia koskeva järjestelmä on paljon tiukempi kuin toiseksi mainittuun.

171 Kantaja kiistää komission esittämän väitteen, jonka mukaan perustamissopimuksen 95 artiklan mukainen menettely tarjoaa enemmän takeita kuin tukisäännöstön 6 artikla. Tämän sopimuksen 95 artiklassa ei nimittäin määrätä mistään asianomaisia toimijoita koskevasta pakollisesta kuulemismenettelystä ja tämä on vastoin sitä, että yhteisöjen tuomioistuin pitää tärkeänä menettelyvaatimusten noudattamista,

jotta kaikille, joita asia koskee, varmistetaan mahdollisuus huomautusten esittämiseen. Lisäksi 95 artiklassa ei määrätä määräajoista, jotka ilmeisesti voivat vaihdella komission tekemän päätöksen kiireellisyydestä ja tärkeydestä riippuen.

172 Komissio korostaa neuvoston ja Italian hallituksen tukemana, että perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä kohdassa ei määrätä tukisäännöstön 6 artiklan 4 kohdassa säädetyn kaltaisesta kontradiktorisen menettelyn noudattamispakosta. Tukisäännöstön 6 artikla on nimittäin yksikertaisesti merkityksetön nyt esillä olevassa asiassa; komissio voi aloittaa tämän menettelyn päättääkseen, ovatko kyseiset suoritukset todellakin valtion tukea. Nyt esillä olevassa asiassa taas on alusta alkaen ollut selvää, että ehdotetut rakenneuudistussuunnitelmat ovat tukia, jotka eivät sovi yhteen tukisäännöstön kanssa. Komissio on joka tapauksessa katsonut, että 95 artiklaan perustuvat kantajan menettelyyn liittyvät oikeudet ovat laajempia kuin vastaavat tukisäännöstön 6 artiklaan perustuvat oikeudet. Kantajalla on näet ollut pitempi määräaika huomautustensa esittämiseen ja se on voinut esittää ne joko suoraan tai EHTY:n neuvoa-antavan komitean välityksellä. Komissio velvoitetaan tukisäännöstön 6 artiklassa ainoastaan pyytämään jäsenvaltioiden lausunnot ennen kun se ratkaisee ehdotettujen valtion tukien soveltuvuuden yhteismarkkinoille; kyseisten päätösten tekemiseen 95 artiklan perusteella tarvitaan sitä vastoin neuvoston yksimielinen hyväksyminen, mikä tarjoaa hyvin paljon laajemman suojan. Se, että on olemassa kaksi tukien hyväksymistä koskevaa menettelyä, joista toisessa asianosaisille annetaan muodollinen asema ja toisessa ei, ei ole niin omituista kuin kantaja väittää. EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään näet menettelystä, jossa ne, joita asia koskee, voivat osallistua asian käsittelyyn, kun taas 93 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa määrätään menettelystä, jossa jäsenvaltiot voivat yksimielisesti poiketa 92 artiklasta ja hyväksyä tuen, jos se on poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi perusteltua. Niiden, joita asia koskee, muodollinen osallistuminen tähän viimeksi mainittuun menettelyyn on nimenomaisesti poissuljettu.

173 Espajan kuningaskunnan mukaan tukisäännöstön 6 artiklassa säädettyä oikeudenkäyntimenettelyä ei voida soveltaa nyt esillä olevassa asiassa, koska tässä säännöksessä tarkoitetaan tukia, joihin sovelletaan tukisäännöstöä. Riidanalaiset päätökset sitä vastoin eivät perustu tukisäännöstään, vaan perustamissopimuksen 95 artiklaan, jossa ei määrätä kontradiktorisesta menettelystä.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

174 Riidanalaiset päätökset on tehty perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan perusteella. Tässä määräyksessä määrätään neuvoston yksimielisestä puoltavasta lausunnosta ja neuvoa-antavan komitean pakollisesta kuulemisesta. Siinä ei anneta niille, joille päätökset on osoitettu tai joita asia koskee, oikeutta tulla kuulluiksi. Viidennen tukisäännöstön 6 artiklan 4 kohdassa säädetään tällaisesta oikeudesta, koska siinä mainitaan, että "jos komissio pyydettyään niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa, toteaa, että tuki ei sovellu yhteen tämän päätöksen kanssa, se ilmoittaa päätöksestään sille jäsenvaltiolle, jota asia koskee". Tämä säännös sisältyy kaikkiin nyt voimassa olevaa tukisäännöstöä edeltäviin sääntöihin ensimmäisestä alkaen (ks. tältä osin yhteisön säännöistä valtion erityistuesta terästeollisuudelle 1.2.1980 annettu komission päätös nro 257/80/EHTY, EYVL L 29, s. 5).

175 Kantaja katsoo, että komissio ei ole ottanut huomioon puolustautumisoikeuksia, koska sen olisi pitänyt aloittaa kantajan kanssa viidennen tukisäännöstön 6 artiklassa tarkoitetunlainen kontradiktorinen menettely, vaikkei tästä EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklassa nimenomaisesti määrätäkään. Se yrittää myös osoittaa, että EHTY:n perustamissopimuksen 95 artikla ja EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohta ovat samansuuntaisia, näyttääkseen, että komissiota velvoittaa yleinen periaate, jonka mukaan sen on järjestelmällisesti otettava mukaan menettelyyn ne, joita asia koskee, joka kerta, kun se joutuu arvioimaan valtion tuen yhteensopivuutta perustamissopimuksen kanssa.

176 Ilman, että olisi tarpeen tutkia, onko yhteisön oikeudessa sellaista yleistä periaatetta, jonka mukaan niillä, joita asia koskee, on oikeus tulla kuulluksi valtion tukia koskevassa päätöksentekomenettelyssä, on korostettava, että kantajalla on joka tapauksessa ollut tilaisuus esittää kantansa EHTY:n neuvoa-antavalle komitealle, kun riidanalaisia päätöksiä on tehty EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan perusteella, jossa tämän komitean kuulemisesta määrätään. EHTY:n neuvoa-antavassa komiteassa on EHTY:n perustamissopimuksen 18 artiklan perusteella jäseniä, jotka edustavat tuottajia, työntekijöitä sekä käyttäjiä ja kauppaa. Ei ole kiistetty, että British Steel, joka on tuottaja, oli edustettuna tässä komiteassa, koska komitean jäsen Evans oli kyseisenä aikana British Steelin kansainvälisten asioiden osaston johtaja, minkä British Steel on ilmoittanut vastatessaan 4.3.1997 päivätyllä kirjeellään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen

puheenjohtajan istunnossa esittämään kysymykseen. Ilvalle ja CSI:lle myönnettävistä tuista keskusteltiin pitkään tämän komitean 12.10.1993 pidetyssä, järjestyksessä 310:nnessä kokouksessa (ks. komission huomautusten liitteenä 3 oleva pöytäkirjanote) kantajan edustajan läsnäollessa ja esittäessä mielipiteensä komission ehdottamista toimenpiteistä. Ilvaa koskeva tarkistettu tiedonanto on samoissa olosuhteissa hylätty komitean 16.12. ja 17.12.1993 pidetyssä kokouksessa.

177 Lisäksi Ilvaa koskevan päätöksen 94/259/EHTY perusteluosan VIII kohdan toisessa alakohdassa mainitaan nimenomaan, että tukisäännöstön 6 artiklan 4 kohdan mukainen menettely oli aloitettu jo ennen kuin Italia tiedotti komissiolle uudesta Ilvaa koskevasta rakenneuudistus- ja yksityistämissuunnitelmasta (tämän päätöksen perusteluosan II kohta). Tältä osin komissio toteaa — eivätkä muut asianosaiset tai väliintulijat tätä kiistä — että kantajaa on kuultu ja että sillä on ollut mahdollisuus ilmaista mielipiteensä. Kanteen liitteenä 4 olevassa CSI:tä koskevassa päätöksessä 94/258/EHTY mainitaan syyskuun 1992 ja maaliskuun 1994 väliseltä ajalta viisitoista kokousta tai kirjeenvaihtoa, jotka liittyivät tiettyjen yritysten, joiden joukossa oli myös CSI, tukien hyväksymissuunnitelmaan; vastineen liitteeseen 6 puolestaan sisältyy British Steelin ja komission välinen, CSI:lle myönnettäviä tukia koskeva kirjeenvaihto.

178 Lisäksi voidaan todeta, että Eurofer on voittoa tavoittelematon yhdistys, jonka jäseniä ovat Euroopan terästeollisuusyritykset. British Steel kuuluu sen jäsenistöön. Kuten komissio toteaa — eikä kantaja ole tätä kiistänyt —, Eurofer on esittänyt aiottuja toimenpiteitä koskevat huomautuksensa kaikkien jäsentensä nimissä. Esimerkinomaisesti voidaan viitata 9.10.1992 päivättyyn muistioon (vastineen liite 7).

179 Tästä seuraa, että kantajalla on käytännössä ollut tilaisuus esittää kantansa riidanalaisten päätösten tekomenettelyn aikana ja että tämän vuoksi nämä päätökset eivät missään tapauksessa voi olla lainvastaisia sillä perusteella, että kontradiktorista menettelyä ei olisi noudatettu.

Neuvoston yksimielisen puoltavan lausunnon rikkomista koskeva väite

Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet sekä niiden perustelut

180 British Steel toteaa, että perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan komissio voi tehdä päätöksen vasta neuvoston annettua yksimielisen puoltavan lausunnon. Tältä osin on oleellisen tärkeää, että komission tekemä päätös on sisällöltään samanlainen kuin neuvoston hyväksymä puoltava lausunto. Ei ole sallittua, että komissio tekee perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella päätöksen, joka sisällöltään eroaa neuvoston hyväksymästä tekstistä.

181 Tätä periaatetta ei ole noudatettu päätöksessä 94/259/EHTY. Komissio on kantajan mukaan pyytänyt neuvostoa hyväksymään Ilvan tukien hyväksymistä koskevan ehdotuksen sillä nimenomaisella edellytyksellä, että Taranton laitoksen kapasiteetin vähentäminen 1,2 miljoonalla tonnilla vuodessa toteutetaan peruuttamattomasti viimeistään 30.6.1994, ja neuvosto oli hyväksynyt tämän ehdotuksen tällä nimenomaisella edellytyksellä. Riidanalaisen päätöksen päätösosassa ei kuitenkaan edellytetä, että vähennys suoritetaan ennen tätä päivämäärää. Aikataulu mainitaan vain päätöksen perusteluissa eikä se siis ole pakottava. Komission päätös eroaa näin tärkeältä osaltaan neuvoston yksimielisesti hyväksymästä tekstistä.

182 Komission näkemykseen, jonka mukaan neuvoston on annettava suostumuksensa vain komission ehdotuksen sisällön osalta, sisältyy vaara toimielinten välisen tasapainon järkkymisestä, koska komissio voisi ryhtyä tulkitsemaan neuvoston ratkaisuja. Perustamissopimuksen 95 artiklassa edellytetään, että neuvosto antaa yksimielisen puoltavan lausunnon itse päätöstekstistä eikä ehdotuksen sisällöstä.

183 Komissio myöntää Italian tasavallan tukemana, että Taranton laitosten lakkauttamiselle asetettu 30.6.1994 päättynyt määräaika ei esiinny päätöksen päätösosassa, vaan ainoastaan perusteluissa. Komissio oli tehnyt kyseiset päätökset lopullisessa muodossaan sen jälkeen kun se oli saanut neuvoston hyväksymisen, joka perustui komission neuvostolle antamaan tiedonantoon, jossa sen päätösehdotus kuvattiin pääasiallisesti kiinnittämättä huomiota tälle päätökselle myöhemmin annettavaan muotoon. Tästä syystä komissio ei ollut muuttanut neuvoston toimenpidettä. Lisäksi ja joka tapauksessa riidanalaiset päätökset on perusteltu laajemmin kuin vain luettelemalla perustelut, sillä niistä ilmenevät ne keinot, joiden avulla rakenneuudistus toteutetaan ja ne muodostavat yhdessä päätösosan kanssa kokonaisuuden, jolla viitataan noudatettavaan suunnitelmaan. Riidanalaisen päätöksen perusteluista ilmenevä päivämäärä 30.6.1994 on siis itse päätöksissä tosiasiallisesti neuvoston vaatimusten mukaisesti määrätty edellytys.

184 Neuvosto katsoo, että perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäinen kohta ei velvoita antamaan yksimielistä puoltavaa lausuntoa sellaisesta muodollisesta toimenpiteestä, jonka toteuttamista komissio ehdottaa. Nyt esillä olevassa asiassa neuvosto on antanut yksimielisen puoltavan lausunnon niissä rajoissa ja niillä edellytyksillä, jotka mainitaan komission eri tukia koskevissa tiedonannoissa, ottaen huomioon myös ne muutokset, joita päätösten päätösosaan tehdään sen jälkeen kun asiasta on keskusteltu neuvostossa. Neuvosto toteaa, että komission tekemät päätökset ovat neuvoston päätösten mukaisia.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

185 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että British Steelin esittämä väite koskee ainoastaan Ilvaa koskevan päätöksen 94/259/EHTY muodollista laillisuutta. Kantaja katsoo, että tämä päätös on tehty perustamissopimuksen 95 artik-

lan ensimmäisessä kohdassa pakottavasti määrätyn neuvoston yksimielisen puoltavan lausunnon vastaisesti, koska Ilvalle asetettu Taranton laitosten tuotantokapasiteetin vähentämisvelvollisuutta koskeva määräaika, joka päättyi 30.6.1994, on kirjattu 15.12.1993 annettuun komission tiedonantoon (24 kohta), johon 22.12.1993 annettu neuvoston lausunto perustuu, mutta se ei ilmene riidanalaisen päätöksen päätösosasta, vaikkakin siitä mainitaan sen perusteluosassa (II kohta, kahdeksas alakohta).

186 Ei ole kiistetty, että päivämäärä 30.4.1994 esiintyi Ilva-konsernin rakenneuudistusta ja yksityistämistä koskevassa, IRI:n syyskuussa 1993 vahvistamassa suunnitelmassa, jonka Italian hallitus antoi tiedoksi komissiolle 13.12.1993 päivätyllä kirjeellä (ks. kyseisen päätöksen perusteluosan II kohta). Ei ole myöskään kiistetty, että tämä päivämäärä on merkitty 15.12.1993 neuvostolle annettuun komission tiedonantoon (24 kohta), johon neuvoston puoltava lausunto perustuu ja että sitä ei ole merkitty päätöksen 94/259/EHTY päätösosaan, vaan yksinomaan perusteluosaan (II kohta).

187 Vaikka 95 artiklassa määrätään, että komission päätös voidaan tehdä sen jälkeen kun "neuvoston yksimielinen puoltava lausunto on saatu", siinä ei määritetä niitä tapoja, joilla komission on pyydettävä lausuntoa; siinä ei muun muassa selkeästi täsmennetä, onko komission annettava päätösehdotus neuvoston käsiteltäväksi. Komission 1960-luvulta saakka noudattama päätöksentekokäytäntö on sellainen, että se saattaa neuvoston käsiteltäväksi tiedonannon, jossa esitellään kansallisen tukisuunnitelman perusseikkoja ja aiotun toimenpiteen pääpiirteet. Menettely, jossa Ilvaa koskeva päätös on tehty, noudattaa tätä samaa linjaa.

188 Kantaja ei vastusta menettelytapaa, jossa neuvostolle annetaan päätösesityksen sijasta tiedonanto. Se vetoaa ainoastaan siihen, että neuvostolle annettuun

tiedonantoon sisältyvää tärkeää seikkaa ei ole otettu riidanalaisen päätöksen päätösosaan.

189 Tämä väite voi aiheuttaa riidanalaisen päätöksen kumoamisen olennaisen menettelymääräyksen rikkomisen perusteella vain, jos neuvosto ei olisi antanut yksimielistä puoltavaa lausuntoa siinä tapauksessa, että se olisi tiennyt, että komissio mainitsisi päivämäärän 30.6.1994 päätöksensä perusteluosassa eikä päätösosassa (ks. asia C-142/87, Belgia v. komissio, tuomio 21.3.1990, Kok. 1990, s. I-959, ja edellä 113 kohdassa mainittu asia Skibsværftsforeningen ym. v. komissio, tuomion 243 kohta).

190 Neuvosto toteaa itse, että "neuvostoa ei 95 artiklan ensimmäisessä kohdassa velvoiteta antamaan yksimielistä puoltavaa lausuntoa sellaisesta muodollisesta toimenpiteestä, jonka toteuttamista komissio ehdottaa" ja että "komission tekemät päätökset olivat neuvoston tekemän päätöksen mukaisia".

191 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päättelee tästä, että neuvoston yksimielinen puoltava lausunto koski komission suunnitteleman toimenpide-ehdotuksen sisältöä ja se jätti komissiolle tietyn liikkumavaran lopullisen päätöksen tarkan muodon suhteen. Riidanalaisen päätöksen päätösosassa (1 artiklan 1 kohta, 4 artiklan 1 kohta ja 6 artikla) painotetaan, että rakenneuudistussuunnitelman noudattaminen on ehdottaman tärkeää ja tätä suunnitelmaa kuvataan päätöksen perusteluosan II kohdassa, jossa mainitaan nimenomaisesti päivämäärä 30.6.1994. Näissä olosuhteissa ei voida pätevästi väittää, että riidanalainen päätös poikkeaa perustavanlaatuisesti neuvoston hyväksymästä ehdotuksesta.

192 Tästä seuraa, että päätös 94/259/EHTY ei ole lainvastainen sillä perusteella, että neuvoston yksimielistä puoltavaa lausuntoa olisi rikottu.

193 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että kumoamiskanne on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

194 Työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Edellä esitetystä ilmenee, että kantaja British Steel on hävinnyt kanteensa, jossa se vaati riidanalaisten päätösten kumoamista. Koska komissio ja sitä tukeva väliintulija Ilva ovat vaatineet oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, British Steel on velvoitettava korvamaan näiden oikeudenkäyntikulut.

195 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Tästä seuraa, että väliintulijoina esiintyneiden neuvoston, Espanjan kuningaskunnan ja Italian tasavallan on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

196 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan kolmannen alakohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä, että jos väliintulijana esiintyy muu kuin jäsenvaltio, ETA-sopimusvaltio tai EFTA:n toimielin tai valvontaviranomainen, mainitun väliintulijan on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan. Nyt esillä olevassa asiassa kantajan vaatimuksia tukevien väliintulijoiden SSAB Svenskt Stålin ja Det Danske Stålvalseværkin on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne hylätään.

2) Kantaja velvoitetaan korvaamaan vastaajan ja väliintulija Ilva Laminati Piani SpA:n oikeudenkäyntikulut.

3) Neuvosto, Espanjan kuningaskunta, Italian tasavalta, SSAB Svenskt Stål AB ja Det Danske Stålvalseværk A/S vastaavat kukin omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Saggio Kalogeropoulos Tiili

Potocki Moura Ramos

Julistettiin Luxemburgissa 24 päivänä lokakuuta 1997.

H. Jung A. Saggio

kirjaaja presidentti